

DE KRIJGSRAAD

IN NAAM VAN DE REPUBLIEK

Parketnummer : 3977
Vonnisnummer : 62
Datum uitspraak : 29 november 2019
Verstek
Raadsman : geen

VONNIS

van de Krijgsraad, zitting houdende te Paramaribo, in zaak van de auditeur-militair tegen:

LEWIS, LUGÉNE HENDRIK
geboren op [datum] in het [district],
beroep onbekend,
wonende aan [adres] te [woonplaats], [land]
verdachte en defaillant,

1. Het onderzoek van de zaak

Dit vonnis is gewezen naar aanleiding van het onderzoek op de diverse data gehouden terechtzittingen en gerechtelijke plaatswaarnemingen.

De Krijgsraad heeft kennis genomen van de vordering van de auditeur-militair, hierna te noemen AM.

De auditeur-militair heeft het volgende gevorderd:

- veroordeling van de verdachte tot een gevangenisstraf voor de duur van twintig jaren voor het tenlastegelegde feit onder A, te weten medeplegen aan moord, welk feit de AM wettig en bewezen acht op grond van de door hem in zijn requisitoir opgesomde bewijsmiddelen.

2. De tenlastelegging

Aan dit vonnis is als bijlage I gehecht een door de griffier gewaarmerkte fotokopie van de inleidende dagvaarding bij de Krijgsraad, van waaruit de inhoud van de tenlastelegging geacht moet worden hier te zijn overgenomen.

Indien in de tenlastelegging taal- en/of schrijffouten voorkomen, zijn deze verbeterd. De verdachte is daardoor niet in zijn verdediging geschaad.

3. De geldigheid van de dagvaarding

Bij het onderzoek ter terechtzitting is gebleken dat de dagvaarding aan alle wettelijke eisen voldoet en dus geldig is.

4. De bevoegdheid van de Krijgsraad

De Krijgsraad is bevoegd van de onderhavige strafzaak kennis te nemen.

5. De ontvankelijkheid van de vervolging

De Auditie is ontvankelijk in haar vordering.

6. Schorsing der vervolging

Bij het onderzoek ter terechtzitting zijn geen gronden voor schorsing der vervolging gebleken.

7. De gebezigde bewijsmiddelen

De Krijgsraad acht wettig en overtuigend bewezen dat de verdachte het ten laste gelegde onder A heeft begaan, en wel op grond van de feiten en de omstandigheden die zijn vervat in de hierna opgesomde bewijsmiddelen, in onderling samenhang beschouwd.

Elk bewijsmiddel wordt – ook in zijn onderdelen – slechts gebruikt tot bewijs van dat bewezen verklaarde feit, waarop het blijktens zijn inhoud betrekking heeft.

1. Proces-verbaal betreffende het verhoor van de [getuige 1], in het bijzijn van mr. A. Ramnewash, Rechter-Commissaris belast met de instructie der strafzaken bij het Hof van Justitie, de Kantongerechten en de Krijgsraad te Paramaribo, mw. L. Thijm, griffier van de laatst genoemde Rechter-Commissaris, d.d. 16 september 2002 in Nederland in het kader van een rechtshulpverzoek vanuit Suriname, welk proces-verbaal op ambtseed is opgemaakt door mr. F. Hoogendijk, Rechter-Commissaris en P.G. van der Vlugt, griffier, (Ordner IV, blz. 204 -206), waarin voor zover van belang het volgende is vermeld:

“(…) Op 7 december 1982 heb ik van 06.30 tot ongeveer 10.30 uur getraind met de atleten. Toen kwam de chauffeur ons ophalen, omdat wij ons moesten melden. Ik heb mij in de kazerne gemeld bij mijn directe baas, Bhagwandas. Hij zei dat de toestand in het land alarmerend was. Overigens merkte ik niet veel onrust in de kazerne. Wij hielden in die tijd voortdurend rekening met een dreigende inval van vreemde mogendheden. Het bleek dat er een schietoefening werd gehouden op de schietbaan achter Zanderij. Ik ben met Bhagwandas en anderen in mijn Volkswagen kever daarheen gereden. We zijn er ongeveer twee uur gebleven. Bij de schietoefening was nagenoeg de hele groep van 16 aanwezig en ook lijfwachten, en mensen van de inlichtingendiensten. Zo’n schietoefening was niet ongebruikelijk. Er waren nu nieuwe wapens. Het was wel voor het eerst dat ik zo’n bijeenkomst had waar ook de groep van 16 bij was. (...) ik weet niet meer wie de leiding had van de schietoefening. In elk geval niet Bhagwandas. Er waren ook lijfwachten van Bouterse. Ik heb daar Lewis Dijksteel en Kempes gezien. Nu ik mij dat realiseer weet ik ook dat Bouterse daar moet zijn geweest.

(…) Na de schietoefening is iedereen naar het Fort Zeelandia gegaan. Onderweg zijn nog een paar mensen gestopt bij de woning van Bouterse, waar Roozendaal verbleef”

“(…) Gefferie was ook aanwezig bij de schietoefening. Na de schietoefening is iedereen naar het fort Zeelandia teruggedaan. Er werd een briefing gehouden voor de groep van 16. Ik weet niet meer wie dat deed. Gewoonlijk had Bouterse eerst het woord en droeg hij het woord over aan Bhagwandas voor de uitvoering van een operatie. Er werden namen genoemd van mensen die gearresteerd moesten worden. De arrestaties vonden plaats na middernacht, voor zover mij bekend. Wij hebben de arrestanten overgedragen in het Fort. Ik kan mij herinneren dat de lijfwachten van Bouterse van beneden naar boven heen en weer liepen. Ik heb in elk geval Lewis gezien en Roozendaal en Dijksteel. Ik hoor nu zeggen dat Lewis heeft verklaard dat hij die periode op vakantie was. Ik weet zeker dat ik hem toen daar heb gezien.

2. Verklaring van de [getuige 2], afgelegd bij haar verhoor ter terechtzitting van de Krijgsraad d.d. 20 maart 2009, op welke terechtzitting zij – voor zover relevant – onder meer het volgende heeft verklaard:

“(...) Ik had kort na de schoten, na 00.00 uur 's nachts, naar Bouterse gebeld en toen naar Gorré toen ik Bouterse niet aan de lijn kreeg. Dat was in de nacht van 7 op 8 december 1982. Meneer Thijm is thuis bij mij gekomen. Hij zei “jij alleen kan mij helpen om de medicijnen af te geven”. Mr. Kraag kan ze niet bereiken, dus jij kan mij helpen, zei hij. Bouterse heeft mij gezegd dat de opgebrachte mensen in het Fort waren. Bouterse heeft mij gezegd dat ik die medicijnen kon brengen. Ik heb die medicijnen op mijn kantoor aan meneer Ruimveld afgegeven. Neen, toen ik buiten was hoorde ik schoten. Ze kwamen van ver. Ik ben nauwelijks vijf minuten met Ruimveld gebleven. Het klopt, Bhagwandas belde mij om 12.30 uur en ik ben toen gelijk richting Bouterse naar het Fort gegaan. (...) Lewis was een lijfwacht van Bouterse. Ik liep heen en weer. Ruimveld zat op de stoel van Khadirbaks. Ik zat op één van de stoelen van de dames. Ik zag dat Wijngaarde naar achteren werd gebracht. Achter de draaitrap is er een deur. Volgens mij had Wijngaarde een bermuda short aan met slippers. Ik kende hem van de Hendrikschool en het Park. (...) Wijngaarde zei niets, want een militair liep achter hem met een geweer. Toen ze de deur openden, zag ik Derby in een witte onderbroek. Ik zag nog andere mensen, maar ik wist niet wie ze waren. Een deel van de mensen was in de driehoek en een ander deel was boven waar Bouterse zat. (...) Derby ging de trap op. Ik ben na Derby thuis gegaan. Ik was 21.30 uur thuis. De reistijd tussen het Fort en mijn huis was twintig minuten. Toen ik vertrok was Bouterse nog ter plekke.

(...) Op 8 december 1982 in de morgenuren ben ik er even geweest om die medicijnen te brengen. Toen ik ging om de medicijnen te brengen was niemand daar. (..)

Lewis stootte Frank Wijngaarde toen hij hem naar binnen bracht. Frank pakte de spijlen vast. Lewis heeft hem toen geschopt om zijn benen uit elkaar te krijgen.

(...) Toen ik de medicijnen bracht, heb ik drie schoten gehoord. Mevrouw Ingrid Bouterse stond met mijn overleden man te praten. We hoorden schoten. De kinderen zeiden: “mama ze hebben iemand geschoten”. Ik heb haar geadviseerd om weg te gaan met de kinderen. Later hoorde ik dat ze ook weg is gegaan met die kinderen. Bouterse zei dat ik moest wachten om iets te typen. Normaal typte ik stukken om naar de NVD te sturen.

(...) Bhagwandas heeft mij alleen maar opgebeld om mij te zeggen dat ik moest komen. Ik heb in opdracht van Bouterse gewacht.

(...) Ik ben rond 21.30 uur vertrokken. Ik ben vóór Bouterse vertrokken. Ik zag Horb en Derby wegelopen en ik ben kort daarna vertrokken. (...) Op 10 of 11 december 1982 was iedereen weer normaal aan het werk.”

3. Proces-verbaal d.d. 11 december 2000, betreffende het verhoor van de [getuige 2], door de Rechter-Commissaris in het kader van het GVO (ordner IV) alwaar zij – voor zover relevant – onder meer het volgende heeft verklaard:

(...) Om u een goed inzicht te geven moet u weten, dat ik na de staatsgreep van februari 1980 ben opgeroepen.

Daar kreeg ik te horen, dat ik secretaresse zou worden van de heer Bouterse. In het begin moest ik orde op zaken stellen wat de administratie betreft. In die periode trad ik op als secretaresse van het zogenaamde militair gezag bestaande uit HORB, BOUTERSE en FERNANDES.

(...) Op uw vraag in welk jaar de heer BOUTERSE zijn intrek heeft genomen althans kantoor hield in het Fort Zeelandia, geef ik u te kennen dat zulks gebeurd moet zijn in maart 1982.

In het fort had de heer BOUTERSE zijn kantoor in een ruimte boven terwijl ik beneden zat.

(...) U houdt mij voor dat uit mijn verklaring van 3 november bij de politie valt af te leiden dat ik op 8 december zo omstreeks elf uur in de ochtend mij in het Fort Zeelandia bevond en dat ik drie schoten gehoord moet hebben en vraagt u mij dit nader uiteen te zetten. Zoals uit mijn verklaring bij de politie blijkt ben ik naar het Fort Zeelandia gegaan om de medicijnen, die ik van wijlen de heer Thijm had ontvangen en welke bestemd waren voor onder andere GONCALVES

en RIEDEWALD af te geven. Ik heb de medicijnen toen aan wijlen RUIMVELD afgestaan en wilde van die gelegenheid gebruik maken om de heer BOUTERSE te spreken. Van RUIMVELD echter kreeg ik geen toestemming om met BOUTERSE te praten. De schoten die ik hoorde waren afkomstig van de ruimte aan de achterkant van het fort, d.w.z. boven langs de rivier.

Op uw vraag of ik navraag had gedaan wat dit te betekenen zou hebben, moet ik u verklaren dat ik zulks niet gedaan heb, doch ik kon begrijpen uit hetgeen ik intussen ook uit het nieuws had vernomen dat er op personen geschoten werd. Eigenlijk heb ik dit mede kunnen afleiden uit hetgeen de kinderen van de heer BOUTERSE, die op het Fort Zeelandia complex woonden, vertelden, dat er op iemand geschoten was geworden. Ik heb bij die gelegenheid de vrouw van BOUTERSE geadviseerd om samen met haar kinderen de plaats te verlaten. U zult begrijpen dat ik het heb over de ex-vrouw van BOUTERSE, INGRID FUEGEIRRA.

Op 8 december ben ik in feite twee keren naar het Fort Zeelandia gegaan. De eerste keer betrof het zoals eerder verklaard voor het brengen van de medicijnen, terwijl ik de tweede keer daar naartoe ben gegaan na een telefoontje van wijlen de heer BHAGWANDAS dat ik mij moest aanmelden bij de heer BOUTERSE. Ik begaf mij wederom naar het Fort. Ter plaatse heb ik telefonisch aan BOUTERSE gemeld dat ik er was en kreeg van hem de opdracht om te wachten omdat ik een verklaring voor de pers zou moeten uittypen.

(...) Op uw concrete vraag of ik de schoten die ik gehoord heb met tussen pozen werden afgevuurd en of als ik daarbij geschreeuw of gegil heb gehoord moet ik u verklaren, dat ik gehoord heb dat de schoten na elkaar werden afgevuurd.

Op uw vraag of ik verstand heb van wapens, geef ik u te kennen een beetje. De schoten, die ik gehoord had waren volgens mij afkomstig van uzi's (pistoolmitrailleur).

(...) Zoals ik eerder heb verklaard zag ik op gegeven moment dat de persoon van WIJNGAARDE door de militair LEWIS naar binnen werd geduwd en zag ik de heer DERBY staan. Ik heb geen andere stemmen gehoord. Ik weet dus niet of er zich meer personen in de ruimte bevonden.

(...) Na enige tijd zag ik HORB en DERBY samen de trap afkomen, waarna zij samen het Fort hebben verlieten.

(...) U moet weten, dat ik bij mijn eerste bezoek aan het fort op 8 december in de morgenuren na lang aandringen werd toegelaten door de militairen TOLUD en BRONDENSTEIN.

Ik kan u verklaren dat ik tot ongeveer negen uur in de avond heb gewacht op instructies en daarna het fort heb verlaten.

Ik kan mij niet herinneren of ik mij bij iemand heb afgemeld."

4. Proces-verbaal d.d. 13 augustus 2002, betreffende het nader verhoor van de [getuige 2], door de Rechter-Commissaris in het kader van het GVO (ordner IV) alwaar zij – voor zover relevant – onder meer het volgende heeft verklaard:

(...) Ik weet zeker dat LEWIS de man is geweest, die de persoon van FRANK WIJNGAARDE binnen in het kantoor waar ik zat heeft gebracht.

Deze WIJNGAARDE werd op een zeer brute wijze door LEWIS behandeld. Ik heb daarover nog een opmerking gemaakt, in die zin dat LEWIS niet moet vergeten dat men eenmaal militair is en tweemaal burger en dat hij de man als mens moest behandelen. Het voorgaande speelde zich af tegen een uur of vijf of zes uur in de middag van 8 december 1982. Ik had begrepen dat deze WIJNGAARDE eerder was ondergebracht op de brigade bij de militaire politie. Als u mij vraagt of ik mij kan herinneren hoe de persoon van WIJNGAARDE gekleed was toen hij door LEWIS binnengebracht werd geef ik u te kennen dat hij slechts in een witte jockey gekleed was."

5. Proces-verbaal van verhoor van de [getuige 3] afgelegd bij de RC d.d. 24 september 2002:

(...) Begin december 1982 was ik belast met beveiliging van Badrisein Sital samen met Frijde. Begin december 1982 was er elke avond zogenaamd alarm. In de ochtend van 9 december 1982 ben ik opgehaald. We reden naar het Fort Zeelandia. Het was voor 10.00 uur `s ochtends. Ik heb Lewis daar zeker ook gezien. Hij kwam even naar buiten met papieren in zijn hand. Bhagwandas was er ook. Ik heb geen lijfwachten van Bouterse gezien met uitzondering van Lewis. Het was er betrekkelijk rustig. De lijfwachten van Horb en Bouterse waanden zich elite groepen te zijn. Daar hadden wij weinig bemoeienis mee. Lewis, Kempes, Dijksteel en Waterval hielden zich altijd afzijdig. Lewis was een vertrouwensfiguur van Bouterse

6. Proces-verbaal van verhoor van de verdachte Rozendaal, Ruben afgelegd ter terechtzitting van 23 maart 2012- zakelijk weergegeven- als volgt:

Ik ben met een paar militairen Kamperveen gaan ophalen. Kempes en Lewis kwamen daarna met een groep van 12 mannen naar het huis van Kamperveen. Kamperveen heeft bij het zien van Lewis de honden losgemaakt. Toen zijn de honden neergeschoten. Daarna hoorde ik dat een granaat tot ontploffing werd gebracht. Er is namelijk vanuit de straat door een van de militairen met de "rocket launcher" een raket afgevuurd, welke terecht kwam in het huis van Kamperveen. U moet weten dat de persoon die dat gedaan moet hebben Kempes moet zijn.

7. Verklaring van de [getuige 4], afgelegd bij de MP Ristie, Tjark d.d. 12 december 2002 – zakelijk weergegeven- als volgt:

(...) In het kabinet aangekomen kreeg ik weer de opdracht van Bhagwandas om buiten op de gang nabij de lijken van de twee mannen te wachten. Daar ontmoette ik de volgende militairen Salesman, Chotkan, Parto, Tanoesemito, Afroedoe, Brown, Dijksteel, Wilsterman, Kensenhuis, Waterval, Goedhart, Kempes, Lewis, Dendoe, Nelom en Pinas. Bhagwandas kwam er later ook bij. Ik zag dat twee mannen, volgens mij moesten het Riedewald en Baboeram zijn geweest, ons voorbij liepen. De mannen hadden een korte broek aan en moesten op een houten verhoging zitten naast de twee lijken met hun rug naar de rivierzijde. Paul Bhagwandas die bewapend was met zijn karabijn zei het volgende tegen ons: "ding man disie ow jang ai"; hetgeen in het Nederlands betekent "deze mannen gaan dood 'althans woorden van soortgelijke strekking en / of betekenis. Bhagwandas en Dendoe stonden achter ons in de gang. Bhagwandas zei spottend tegen ons: "soema no soetoe ow ka". Ik realiseerde mij toen dat de groep militairen waarmee ik stond een vuurpeleton was". Deze groep werd in tweeën opgesplitst. De voorste militairen gingen door de hurken. De achterste groep militairen bleef staan. Ik zag dat iedereen gewapend was met een uzi, automatisch mitrailleur. In ieder geval was het tussen 11.00 uur en 13.00 uur op 8 december 1982. Ik hoorde dat Bhagwandas de opdracht gaf `VUREN`. De twee mannen die getroffen waren door de kogels, kaliber 9 mm. lagen nu naast de lijken van Rambocus en Sheombar. De mannen waren doorzeefd met kogels vanaf borsthoogte naar beneden.

8. Proces-verbaal van de [getuige 5], inhoudende de verklaring die hij bij de Rechter-Commissaris onder ede heeft afgelegd d.d. 22 januari 2002, waarbij hij - voor zover relevant, het volgende heeft verklaard:

"(...) Toen ik op 8 december omstreeks 7 uur `s morgens in dienst kwam, viel het mij op dat een aantal burgers opgesloten stonden op de binnenplaats van het Fort Zeelandia. In de onmiddellijke nabijheid zag ik de lijfwachten van de toenmalige bevelhebber Bouterse. Op uw vraag of ik mij de namen nog kan herinneren, geef ik u te kennen dat Lewis en Clydesdaal op dat moment deel uitmaakten van de groep lijfwachten.

(...) Op uw vraag of de lijfwachten, die in de onmiddellijke nabijheid van de burgers stonden gewapend waren, moet ik u verklaren dat enkele wel wapens bij zich hadden. Enkele hadden

uzi's en andere pistolen bij zich. De situatie die ik had waargenomen was in ieder geval een grimmige. Bij de overname van de dienst op 8 december, d.w.z. bij het voortzetten de dienst op 8 december heb ik begrepen, dat de commandant Gorré de instructie had gegeven, dat er geen familieleden van de burgers en/of andere burgers en de pers toegelaten moeten worden in het Fort. Uitgaande van mijn waarneming, dat de lijfwachten van Bouterse daar aanwezig waren moet worden aangenomen dat de persoon van Bouterse zich in zijn kantoor zou moeten bevinden, althans in het Fort. Ik heb hem echter niet gezien. U moet weten dat wij geen toegang hadden tot dat gedeelte van het Fort Zeelandia waar het kantoor van de heer Bouterse was ondergebracht.

(...) Op een goed moment toen ik mij weer op het binnen plein van het Fort bevond, merkte ik op dat de burgers door de lijfwachten werden gedirigeerd naar de richting van het kantoor van de heer Bouterse. U moet weten, dat er door de commandant Gorré alsook door de lijfwachten was doorgegeven, dat wapens zouden worden uitgetest en dat wij niet in paniek moesten raken.

Inderdaad werd er de hele dag door met tussenpozen geschoten. De schoten waren meer afkomstig van de achterzijde van het Fort Zeelandia, d.w.z. de zijde van de Surinamerivier. Op uw vraag of ik daarbij mensen heb horen schreeuwen of gillen moet ik u ontkennend antwoorden. Wel was het zo, dat andere burgers in en uit kwamen. Ik meen te weten dat deze burgers bij de bevelhebber gingen.

Ook in de avonduren is er geschoten.

(...) In de nacht van 8 op 9 december 1982 waren de lichten van het Fort Zeelandia uitgemaakt. Dit was overigens normaal wanneer er alarm was.

Voorzover ik mij kan herinneren is er alleen binnen het Fort geschoten. Op uw uitdrukkelijke vraag of manschappen van de Echo compagnie aanwezig waren in het Fort op 8- en 9 december, moet ik u bevestigend beantwoorden. Van de personen van Rozendaal en Zeeuw weet ik ook zeker dat zij in die periode ook aanwezig waren in het Fort Zeelandia. Van anderen weet ik dat niet zo zeker."

9. Verklaring van de [getuige 5], afgelegd bij zijn verhoor ter terechtzitting van de Krijgsraad d.d. 20 februari 2009, op welke terechtzitting hij – voor zover relevant - hij onder meer het volgende heeft verklaard:

"(...) Op 8 december 1982 kwam ik om 07.00 uur aan in het Fort. Ik zag burgers opgesteld. Ik zag de lijfwachten van Bouterse in de onmiddellijke nabijheid. Dat waren onder andere, Dijksteel, Kempers, Lewis misschien ook. Klopt, Clydesdaal ook. De burgers heb ik gezien. Het waren meer dan tien burgers. Bekenden waren: Kamperveen en Slagveer. De rest kende ik niet. (...). Mijn kantoor was pal tegenover het kantoor van Bouterse. Op de plattegrond is dat aangeduid met nummer 7, waar ook Gorré zijn kantoor had. (...) Het was een open ruimte met drie bureau's. In geval Martowidjojo er niet was, volgde ik in rang. Ik heb geen vragen gesteld over de burgers die ik gezien had. Ik kon de Commandant niet vragen over het gebeurde. Iedereen was gewapend. Anderen droegen een uzie, anderen een vuistvuurwapen. De situatie was grimmig. Als mens een militair voelde je aan dat het geen normale situatie was. Er was een alarmplan. Dat hield in dat bij calamiteiten in opdracht van de Commandant, het plan in werking trad. Dat was op die dag gedaan door mijn voorganger. Je komt, neemt over en aan de hand van de bijzonderheden is gebleken dat het alarm in werking was. Er waren meer militairen op de been dan normaal. De militairen waren geconsigneerd. We praten in militaire termen over graden van paraatheid. Bij consignatie en een alarmwerkschema is iedereen aanwezig. Dat was toen het geval. Het was tot nader orde. Ik heb de dienst van iemand anders overgenomen. Ik was belast met de beveiliging van het Fort. Gorré had instructies gegeven aan Martowidjojo en Martowidjojo aan mij. Ik heb geen familieleden van de burgers in het Fort Zeelandia gezien. Ik heb Bouterse op 8 december 1982 niet zelf gezien in het Fort. Zijn lijfwachten waren er wel. In die tijd was Geer secretaresse van Bouterse. Ze was iemand die niet tolereerde dat militairen

op haar kantoor kwamen, laat staan bij Bouterse. Bouterse kwam niet altijd via dezelfde ingang. Hij woonde naast het Fort. Als hij er eerder was, zag je hem niet. Als je aankomt, neem je de bijzonderheden van de dag door.

Voor die dag moest ik de wacht overnemen en instructies geven. Op een goed moment was ik op het binnenplein van het Fort. Burgers werden gedirigeerd naar het kantoor van Bouterse. De instructies dat er wapens getest zouden worden in de vooravond van 8 december 1982 kwamen van Martowidjojo. Een paar keer in de avond, namelijk drie tot vier keer zijn er schoten gehoord. Ik dacht dat er met uzi's geschoten werd. In ieder geval semi-automatische wapens. Het waren geen schoten na elkaar, maar met tussenpozen van seconden. Vanuit de achterzijde bij Bastion Veere hoorde ik schoten. Ik heb niemand horen schreeuwen en gillen. Ik heb burgers in en uit zien gaan naar het kantoor van Bouterse. Overdag is er 1 of 2 keer geschoten. In de late middag waren er weer schoten, nadat de instructies waren gegeven dat er wapens uitgetest zouden worden. Ik dacht dat zaken niet normaal waren. Het probleem was dat je bij niemand terecht kon. Je had wel je vragen, maar daarover kon je niet uitwijden. Er waren instructies die hoorden bij de intrede van alarm. De lichten werden bijvoorbeeld uitgemaakt. Rozendaal en Zeeuw waren er ook.

(...) Ik heb een blauwgelakte pick-up rond 06.30-07.00 uur gezien. Ik zag voorwerpen die met witte lakens bedekt waren. We mochten daar niet komen. Ik heb die lakens en het voertuig gezien.

Er is een keuken en dan een weggetje langs de rivier, daar zag ik de pick-up.

(...) Je komt binnen, ziet mensen staan, ik richting kantoor. Gorré bevond zich op kantoor. De woning van Bouterse was rechts van het Fort. Er waren twee gebouwen. De ene was pal naar het Fort Zeelandia in de richting van Bastion Zierikzee. Hij woonde daar met zijn vrouw en kinderen. Er was een boot aangemeerd bij de Marinetrap of achter het Fort Zeelandia op 8 december 1982. De vierling was in de garage aan de achterzijde van het Fort. De echte reden waarom het daar opgesteld was, weet ik niet. Op 8 december 1982 was de vierling niet meer op het pleintje zoals gewoonlijk. Ik meen te weten dat Bhagwandas op 8 december 1982 in het Fort was. Het was niet gebruikelijk dat hij daar was. Dat hij de machtigste man was toen, misschien niet. In elk geval was Bouterse toen voor ons de machtigste man. De macht was toen in handen van de militairen.

(...) De open ruimte is de kleine driehoek op de plattegrond aangegeven met D. Op een gegeven moment zijn alle mensen begeleid naar dat deel door de lijfwachten van Bouterse en Horb. Of er lijfwachten van Bhagwandas waren, weet ik niet. Die ruimte werd "Devil" genoemd. In die periode kwamen de pers, fotografen en mensen met camera's richting het Fort. Dat was in de late middag van 8 december 1982, na 15.00 uur. Rondom het Fort was afgezet in opdracht van de Commandant. Rondom de Marinetrap voorin en waar de Militaire Politie was, werd afgezet. Het doodschieten van de burgers heb ik persoonlijk niet meegemaakt.

De volgende dag ben ik zo snel mogelijk naar huis gegaan. Ik heb Martowidjojo gebeld. Hij zei: "we kunnen ons liever erbuiten houden, het gaat ons niets aan."

(...) De groep van 16 was te herleiden naar de couppelegers van 1980.

De meesten waren in het Fort aanwezig. Ze kwamen niet vaker vergaderen in het Fort. Het klopt. Geer had niet graag dat militairen daar kwamen. De groep van 16 had wel vrije toegang. Geer was geen militair. Militairen van de Echo-Compagnie mochten niet bij Geer op kantoor. Voor ons was het verboden terrein. Leden van de groep van 16 gingen wel vrijelijk bij Geer. Militairen konden niet naar dat gedeelte, dat wilde ze niet. Mevrouw Geer was op de begane grond. Bouterse was op de bovenverdieping.

(...) Op dat moment was Bouterse de Bevelhebber. Bij de groep van 16 had Bouterse de leiding, ook bij de NMR. De heer Bouterse zat al die instituten voor. Een militaire actie zou niet ondernomen kunnen worden, zonder dat de machtigste man dat wist.

(...) Bij militaire acties wordt alles tot in de details uitgewerkt. Hetgeen gebeurd was, was geen normale actie. Het was ook geen militaire actie. Militaire acties zijn omschreven. We kennen geen draaiboek, maar een operatiebevel. Het is dan helemaal omschreven. Een draaiboek komt niet voor bij de militairen. Er waren drie inlichtingendiensten. In het leger zijn er staffunctionarissen belast met bepaalde werkzaamheden en verantwoordelijkheden. Er was de Sectie 2, S2, Sedney had toen de leiding. De infodienst viel onder Linscheer en wijlen Christopher. Die rapporteerden rechtstreeks aan de Bevelhebber. De burgerinlichtingendienst was niet bekend bij ons. (...) Ik was wachtcommandant op die dag. (...) Op een gegeven moment heb ik Lewis, Dijksteel en Kempes gezien. Althans, die heb ik herkend. Ik neem aan dat zoals ze daar stonden, dat ze een taak hadden. (...) Ik weet niets van voorbereidingen van een coup. De lichten waren reeds uit toen ik het Fort binnenkwam. In de nacht van 8 december 1982, het kan tegen 22.00 uur 's avonds, heb ik schoten gehoord. Om 15.00 uur 's middags heb ik ook schoten gehoord. Die burgers waren op kantoor bij Bouterse. Ik heb Bouterse op die dag niet gezien. Ik had sterk het vermoeden dat Bouterse er was. Tussen 15.00 en 22.00 uur 's avonds heb ik de gearresteerden niet meer gezien. Ik weet niet of de mensen na 22.00 uur nog leefden. Na 22.00 uur heb ik ook schoten gehoord. (...) De machtigste man in de militaire hiërarchie was de Bevelhebber Bouterse. Hij was de hoogste man in de organisatie. Alles draaide om het Bataljon. “

10. Verklaring van de [getuige 6], afgelegd bij zijn verhoor ter terechtzitting van de Krijgsraad d.d. 22 juni 2009, op welke terechtzitting hij – voor zover relevant - het volgende heeft verklaard:

“ (...) Op uw vraag waarom ik de situatie op 8 december 1982 abnormaal vond, moet ik u zeggen dat de heren met geweren liepen. Normaliter waren de heren bezig met werkzaamheden. Er waren op 8 december extra lijfwachten. De hele groep van zestien met uitzondering van Hawker, was aanwezig. De Echo Compagnie was meer een familie. Er werd onder andere onderling verteld: “ding mang tja wan toe mang iensey”. Ik was er bij daglicht omstreeks 06.30 uur. Die ochtend was er geen appel. Als je consignatie bent, wil dat zeggen dat er een verhoogde staat van paraatheid is. (...) Het was tegen 07.00 uur – 07.30 uur toen ik genoemde personen zag. Het was bij Bastion Zierikzee op de kaart te zien als de driehoek tussen 3 en 4. Ze keken af en toe naar boven en spraken mopperend tegen elkaar. Ze fluisterden links en rechts. De groep van lijfwachten van de Bevelhebber Bouterse bestond onder andere uit Dijksteel, Lewis, Kempis. Bij de Echo Compagnie zag ik jongens als Kopro, Menig, Pika, van Ommeren. De leiding van de Echo Compagnie was in handen van Luitenant Gorré. Martowidjojo was Compagnies Sergeant Majoer. Er werd gepatrouilleerd. Er was niet persé wacht bij die driehoek. Er was geen klauter of houvast in die ruimte, vooral gelet op de hoogte van die muren. Er was geen mogelijkheid om van daaruit te vluchten. Praktisch konden die mensen niet uit de ruimte. Er is een gevel opgetrokken van baksteen. De andere gevel was ook opgetrokken. Het was een hoge wand. Twee gebouwen die verbonden zijn middels een lang looppad. De muren waren ongeveer 3,5 tot 4m. De muren van de driehoek waren ongeveer 3,5m. Twee wanden hadden een kant van 4 m. De korte zijde was ongeveer 2,5 tot 3m. Het was in ieder geval een situatie waarbij je heel voorzichtig moet zijn. Nadat er geschoten was ben ik even gaan kijken. Je mocht niet opvallen. Je doet alsof je langs loopt en je keert gelijk daar. Ik heb gelopen met al mijn tijd. Ik heb goed gekeken, maar niet opvallend. Sheombar heeft mij met gebogen hoofd gezegd: “Ken, ik zou je een glas water vragen, maar ik weet dat je me het niet gaat kunnen geven en als ik er niet meer ben dan weet je dat er een echte militair is weggegaan.” Ik kon in die situatie niet reageren. Ik kon het water niet geven aan hem. Tussen gevel 3 en 4 was er een looppad en er is een ruimte voorzien van een spiegel en

dan zag je die heren praten. Beneden van het kantoor van Bouterse bij nummer 3 zat de secretaresse, daarboven was het kantoor van Bouterse. Kamperveen en Slagveer hadden een hemd aan. Ik heb deze mensen hun namen genoemd, omdat ik hen kende. Die andere mannen zag ik, maar ik kende hun namen niet. Behalve Hawker heb ik de hele groep van zestien in het Fort Zeelandia gezien. Sommigen waren gekleed in een lange groene broek en een hemd of trui.

(...) Tussen de verbindingdienst en het kantoor van de Compagnies Commandant was een deur. Tussen de ruimte van de CSM en de CC was er een verplaatsbare triplex van 1,80m. Als verbindingzman was je in de ruimte van de CSM. De functie van een verbindingzman was onder andere het doorgeleiden van inkomende telefoongesprekken en uitgaande berichten. Korporaal de Graav was mijn meerdere in de verbindingkamer. De CSM en de CC waren hiërarchisch mijn meerdere. Vanuit de kamer kon ik niet naar binnen van die driehoek zien. De driehoek D was tegenover de kamer. Vanuit de achterzijde kon je dat wel zien. De driehoek D was tegenover de kamer. Vanuit de achterzijde kon je dat wel zien. Vanuit de zijde van de CC was er geen overzicht op de driehoek. Via de appélplaats heeft Gorré gezegd: "Heren ontladen.". Er zijn schoten gehoord. De Echo Compagnie heeft toen gespannen. Het wachten was op het tweede sein om af te vuren. Er is een magazijn op het wapen. De schoten werden gehoord aan de achterzijde van de rivier, namelijk het noordelijk deel. Gorré kwam buiten en zei: "mannen ontladen". Je haalt je magazijn uit het wapen. Lokken, controleren of het patroon uit de kamer is gehaald. Je houdt het magazijn buiten en die loop in de lucht in een veilige richting. Gorré zei: "we hebben niets mee te maken. Het is de Bevelhebber die zijn werk doet." We dachten dat het de lijfwachten van de Bevelhebber waren. Jugwels was verbindingzman aan boord van S402, dus bij de Marine. Mohammedsaid heeft om drie uur in de ochtend gezegd om te schieten voor vijf of zeven minuten. Ik heb Bouterse tegen 13.00 uur op 8 december 1982 zien vertrekken. Tijdens zijn afwezigheid is er niet geschoten. Hij kwam omstreeks 19.00 uur terug. Ik was bij de ingang voor het gebouw, ik zat. Dus tussen F en E is er een trap van de Compagnie Commandant. Ik stond voor het gebouw. De lijken werden via de trap naar beneden gebracht en ingeladen. Het was al daglicht. Het was omstreeks 07.00 uur. Ik heb 15 lijken gezien in groene tenthelften opgerold. De lijken heb ik in de ochtenduren zien liggen. De tenthelften werden gebruikt om de lijken te wikkelen. Dat is na 03.00 uur in de ochtend gebeurd. Het Fort Zeelandia was niet afgesloten voor de Echo Compagnie; de ruimte van de Bevelhebber wel. Als verbindingzman ben ik in de avonduren meegegaan met de groep om bij calamiteiten te melden met een drietonner van de Echo Compagnie. Enkele collega's waren Cabalefodi, Joeroeja, Tjaroeme, Debipersad. (...) Ik stond bij de amandelbomen. Behalve de eerste vijf of zes mannen die waren geschoten waren er tegen 03.00 uur in de ochtend weer schoten. Ik ben toen tegen 05.00 uur gaan kijken.

Na de schoten van 03.00 uur in de ochtend zeiden ze dat er andere mannen geschoten waren. Onder andere: Oemrawsingh, Sohansingh, Rahman, Bram Behr, Kamperveen, Slagveer. Na de schoten hoorde je dus van andere collega's dat er weer mensen zijn geschoten en dan ging je even kijken of je wat kon zien.

Na de eerste schoten ben ik ook gaan kijken en zag ik onder andere: Rambocus, Sheombar, Daal, Baboeram, Eddy Hoost, Goncalves, Leckie. Toen is het gestopt. De overige mannen zijn in de ochtend geschoten. Je moet dichtbij gaan om een inschot van voren te kunnen zien. Je kijkt niet fijntjes. Je ziet de mannen liggen en weet dat ze dood zijn. Van achteren kon je geen kogelinslag zien. Na 13.00 uur heb ik niemand meer in de driehoek gezien. Derby, Slagveer en Kamperveen waren bij elkaar. Later is Kamperveen samen met Slagveer weggehaald en geplaatst in de gang achter het kabinet van Bouterse. De gang boven met B aangegeven op de kaart. Ik heb Derby alleen het Fort zien uitlopen met een lijfwacht die hem de weg wees. Dat was in de avonduren op 8 december 1982.

(...) Er was iets opengemaakt. Bouterse en Derby hadden ongeveer dezelfde lengte. Derby was korter. Ze hieven hun glazen. Moeslikan heb ik op 8 december 1982 in het Fort gezien.

*Bouterse en Horb zijn omstreeks 13.00 uur vertrokken en omstreeks 19.00 uur teruggekomen. Ik kan u niet zeggen of Vrede de soldaat van de dag was. Ik heb Vrede wel gezien.
(...) Het gebouw van de Bevelhebber mocht men niet betreden, dat was altijd zo.
(...) Een ieder van de Echo Compagnie was vrij in beweging binnen het complex met uitzondering van het gebouw van het kabinet van de Bevelhebber.
(...) Ik zag Bouterse omstreeks 13.00 uur het Fort verlaten om vervolgens op dezelfde dag rond 19.00 uur bij schemering het Fort binnen te komen, achtervolgd door Horb. Rond 20.00 uur – 21.00 uur heb ik eerst Horb zien vertrekken, gevolgd door Bouterse en zijn lijfwachten(...) Ik gaf de opdrachten aan S402.
(...) Bouterse is via de hoofdingang vanuit zijn kabinet met lijfwachten vertrokken en ook toen hij terugkwam via de hoofdingang binnengekomen.
(...) Nadat de eerste schoten werden gehoord kwam Gorré en zei: “Janki geef door aan S402 dat er niet geschoten mag worden.” De mensen die ik heb gezien waren daar in de Bermuda driehoek. (...) In de vroege ochtend van 8 op 9 december 1982 gaf Mohammedsaid de opdracht om te vuren. Er moest in de lucht geschoten worden.”*

11. Verklaring van de [getuige 6], afgelegd bij zijn verhoor bij de gerechtelijke plaatswaarneming in het Fort Zeelandia van de Krijgsraad d.d. 15 november 2010, op welke terechtzitting hij – voor zover relevant – onder meer het volgende heeft verklaard:

“Op 8 december 1982 kwam ik via de hoofdpoot de ruimte recht binnen. Ik heb mij vervolgens aangemeld bij de Compagnies Commandant in de persoon van Luitenant Gorré. Ik heb mij toen begeven naar de werkruimte. Ik heb mij dus aangemeld in de verbindingsruimte en wachtte op de nadere instructies gegeven voor Luitenant Gorré. Ik bevond mij dus in de verbindingsruimte. Er werden manschappen binnen gebracht. De jongens kwamen ook zeggen dat er mensen naar binnen werden gebracht. Ik ben gaan kijken naar die heren. Omstreeks 10.00 uur 's morgens hoorde ik schoten. Die schoten heb ik achterin gehoord. (...) Vanuit mijn kantoorruimte kon je ook niet rechtstreeks in de driehoek kijken. Je moest via de voorkant lopen. Die heren waren opgesloten in de driehoek. Die lijken waren achteraan. Vanaf 06.30 uur toen ik aankwam tot die tijd van die schoten had ik zes of zeven van die mannen levend gezien. Kamperveen, Slagveer en Derby heb ik ook in de ochtenduren hier gezien. Ik had Sohansingh ook gezien.

De Bevelhebber zat in de ruimte boven en zijn secretaresse zat beneden. Het was een vrije loop. De lijfwachten van de Bevelhebber waren er ook. De Bevelhebber was er, Horb en de leden van de Echo Compagnie.

Deze driehoek heb ik niet betreden. Ten aanzien van de eerste lokatie kan ik zeggen dat ik de toenmalige Bevelhebber vanuit mijn verbindingsruimte een toast heb zien uitbrengen. Die ruimte was wel verlicht.

Ik heb Sheombar ook hier gezien. Hij had mij in het Hindoestaans geroepen. Hij zei: “ik lust een glas water, maar ik weet dat je mij het niet gaat geven”. Boven waren die lijfwachten van Horb en Bouterse. Flohr was ook boven. Ik weet niet wat Flohr toen gezegd heeft. In de bovenruimte was de slaapkamer van de leden van Echo Compagnie. Van hieruit naar beneden gekeken zag je de Bermuda Driehoek. Daarboven was de kamer van de Bevelhebber. Daar zag ik de schaduw van drie personen. Die ene persoon was kort, Derby dus. Het leek alsof zij een toast uitbrachten. Het was in ieder geval na 19.00 uur in de avond. Ik heb Bouterse zien vertrekken. Ik heb omstreeks 19.00 uur zien aankomen en hij is omstreeks iets over 20.00 uur vertrokken. Het was in de avond van 8 op 9 december 1982.

Het was onmogelijk te komen uit de driehoek. Er was constant bewaking. Je kon niet wegspringen vanuit die ruimte. Overal was er beveiliging.

Het licht in de kamer van de Bevelhebber was aan. Er was een licht geel gordijn. Drie mannen hielden het glas. Gelet op de posturen waren het Bouterse, Horb en Derby.

Ik ben nooit in deze ruimte geweest. Het was geen gebruik dat men in de ruimte van het Kabinet van de Bevelhebber kwam. Ik heb van 10.00 uur 's morgens tot 13.00 uur schoten gehoord. Dit alles geschiedde met tussenpozen. Van 10.00 uur tot 13.00 uur was de Bevelhebber in het Fort Zeelandia. Tussen 19.00 uur en 20.00 uur was de Bevelhebber ook aanwezig, maar er is toen niet geschoten. Ik heb Rambocus gezien.

Ik ben op een gegeven moment achterlangs gelopen en heb ik toen de lijken gezien. Er was een pallet van 40 tot 50 cm. Er was een verhoging. Bij Bastion Veere waren Rambocus, Daal, Baboeram, Hoost, Gonsalves, Leckie, Sheombar. De lijken waren zittend en op elkaar gevallen. Het was een pallet van ongeveer, 1.25 m breed. Vijf lijken waren op zo een pallet en één op de grond. Ze waren levenloos.

Er was veel bloed. Ik was geschrokken. Op het moment dat je schoten hoorde, liep je even snel om te kijken en liep snel door. De lijfwachten van de Bevelhebber waren er.

(..) Omstreeks 03.00 uur of 03.15 uur in de ochtend van 9 december 1982, nadat we 15 minuten lang schoten hebben gehoord, hoorden we anderen ook zeggen: "ding klaar moro mang.". Het was donker. Later werden de lijken in tenthelften opgerold.

Beneden was het eerste peleton. Ik weet niet precies wie belast was met het vervoer van de lijken. Het was een blauwe pick-up. Het was te Bastion Middelburg. Ik heb meegeholpen om de lijken te vervoeren. De pick-up kwam van de Memre Boekoe Kazerne. Zaterdagavond 11 december 1982 moest ik het mortuarium bewaken. Op 12 december 1982 zijn de lijken afgestaan aan de familie. De pick-up is via de hoofdpoot weggereden. Ik heb zelf gezien dat die pick-up via de voorkant is weggereden. De pick-up reed achteruit naar binnen.

De pick-up reed naar binnen, maar ik weet niet welke kant op. Ik heb geholpen om de lijken op te rollen en in te laden."

12. Proces-verbaal d.d. 04 juni 2004 betreffende een samenvatting en eindconclusies van het Rapport Forensisch-technisch onderzoek, Gerechtelijk Vooronderzoek betreffende de Decembermoorden, welk proces-verbaal op ambtsbelofte is opgemaakt door de deskundigen Prof. Dr. M.A. Vreden, Drs. J. Vlogtman, J.W. Karelse en J. Stoof (ordner V, blz. 7 - 8), waarin, voor zover relevant, het volgende is vermeld:

"Wij, Vrede Vlogtman, Karelse en Stoof, concluderen op basis van de verrichte onderzoeken het volgende:

Identificatie

- *De 15 stoffelijke overschotten die werden aangetroffen in de graven zijn door middel van vergelijkend DNA-onderzoek geïdentificeerd.*

Doodsoorzaak

- *Bij acht slachtoffers was de doodsoorzaak verbrijzeling van het hersenweefsel.*
- *Bij zeven slachtoffers was de doodsoorzaak shock door bloedverlies.*

Kogels slachtoffers

Bij negen slachtoffers werden in totaal 22 kogels en één kern van een kogel aangetroffen:

- *21 kogels zijn van het kaliber 9mm Parabellum. Eén van deze kogels is geschikt voor vergelijkend onderzoek ter identificatie.*
Vastgesteld werd dat deze kogel niet uit de loop van de UZI NL50108 is afgevuurd.
- *Van één kogel was het kaliber niet vast te stellen.*
- *De kern is van een kogel van het kaliber 7.62x39mm.*

Muur Bastion Veere

- Van de onderzochte gaten op het Bastion Veere, in de muur parallel aan de rivierzijde, in het gedeelte tussen de openingen, zijn er minstens vijf veroorzaakt door inslagen van kogels van het kaliber 9mm en minstens één door een kogel van het kaliber 7.62x39mm.
- Van de onderzochte gaten op Bastion Veere, in de muur parallel aan de rivierzijde in het gedeelte links van de linkeropening, zijn er minstens drie veroorzaakt door inslagen van kogels van het kaliber 7.62x39mm.

Patronen van het kaliber 9mm werden doorgaans verschoten uit een pistool of een machinepistool. Hiervoor komt een groot aantal typen wapens in aanmerking, waaronder machinepistool model UZI en pistool Browning 9 mm KL.

Patronen van het kaliber 7.62x39mm worden doorgaans verschoten uit (machine)geweren; hieronder zijn ook begrepen wapens van het type Kalashnikov (AK47).

(...)

De plaats waar op het Bastion Veere was geschoten verliep van halverwege de korte muur, rechts van de gang naar Bastion Zierikzee, tot en met de deur van de gang naar Bastion Middelburg.

Gezien het waargenomen hoekverloop kunnen de onderzochte gaten zijn veroorzaakt door schoten die van een hoogte van 1 tot 1½ meter (heup-schouderhoogte) op het Bastion Veere zijn afgevuurd van elke afstand tussen de 3 en 13 meter.”

Identificatie en doodsoorzaak van het slachtoffer Baboeram

Proces-verbaal d.d. 28 mei 2004 betreffende Onderzoek kogels (in het kader van Forensisch-technisch onderzoek, Gerechtelijk Vooronderzoek betreffende de Decembermoorden), welk proces-verbaal op ambtseed, respectievelijk ambtsbelofte is opgemaakt door Drs. J. Vlogtman, J.W. Karelse en J. Sloof, deskundigen van de NFI-delegatie (ordner V, blz. 175-176), in welk proces-verbaal, voor zover relevant, het volgende is vermeld:

“Op vrijdag 13 december 2002 werd in opdracht van de Rechter-Commissaris, op de begraafplaats Sarwa Oedai te Paramaribo een gesloten graf geopend. Op dit graf stond de naam van:

J.K. BABOERAM (objectcode N)

Naast een gerechtelijke sectie werd die dag een onderzoek ingesteld naar de inhoud van de grafkist. Bij dit onderzoek werden vijf kogels aangetroffen.

Deze kogels werden onder verantwoordelijkheid van de Rechter-Commissaris inbeslaggenomen en gewaarmerkt **N-3, N-4, N-5, N-6 en N-10**.

(...)

Korte samenvatting uit het deskundigenrapport

N-3 Het is een volmantelkogel;

De kogel is gedeformeerd;

De kogel is waarschijnlijk van het kaliber 9mm Parabellum;

De kogel kon verschoten zijn door een wapen, type UZI;

Het merk/type wapen waarmee deze kogel was verschoten kon niet meer worden vastgesteld;

In de kogel bevinden zich geen voor identificatie geschikte karakteristieke sporen.

N-4 *Voor deze kogel gelden dezelfde onderzoeksresultaten als bij kogel N-3.*

N-5 *Het is een volmantelkogel;*

De kogel is gedeformeerd;

De kogel is waarschijnlijk van het kaliber 9mm Parabellum;

Patronen van dit kaliber worden doorgaans verschoten uit een pistool of een machinepistool. Het merk en type waarmee deze kogel was verschoten kon niet meer worden vastgesteld;

In de kogel bevinden zich geen voor identificatie geschikte karakteristieke sporen.

N-6 *Voor deze kogel gelden dezelfde onderzoeksresultaten als bij kogel N-3.*

N-10 *Het is een volmantelkogel;*

De kogel is zeer waarschijnlijk van het kaliber 9mm Parabellum;

De kogel kan verschoten zijn met een wapen, type UZI;

In de kogel bevinden zich geen voor identificatie geschikte karakteristieke sporen.”

Proces-verbaal d.d. 28 mei 2004 betreffende identificatie DNA (in het kader van Forensisch-technisch onderzoek, Gerechtelijk Vooronderzoek betreffende de Decembermoorden), welk proces-verbaal op ambtseed, respectievelijk ambtsbelofte is opgemaakt door Drs. J. Vlogtman, J.W. Karelse en J. Sloof, deskundigen van de NFI-delegatie (ordner V, blz. 173-174), in welk proces-verbaal, voor zover relevant, het volgende is vermeld:

“ Conclusie uit het deskundigenrapport

Het DNA-profiel van het monster tand/kies (AFQ978) van het slachtoffer in het graf met codering N past uitsluitend bij de DNA-profielen in de stamboom van de familieleden van J.K. Baboeram.

Uit de resultaten van het onderzoek is een zeer sterke aanwijzing verkregen dat de identiteit van dit slachtoffer J.K. BABOERAM is.”

Proces-verbaal d.d. 13 december 2002 betreffende sectie op het stoffelijk overschot van J.K. Baboeram (in het kader van Forensisch-technisch onderzoek, Gerechtelijk Vooronderzoek betreffende de Decembermoorden), welk proces-verbaal op ambtseed is opgemaakt door de patholoog-anatoom, Prof. Dr. M.A. Vrede (ordner V, blz. 168), waarin, voor zover relevant, het volgende is vermeld:

“Het skelet was nagenoeg volledig aanwezig (zie foto 1).

De schedel toonde rechts aan de bovenzijde een defect van circa 22 millimeter (zie foto 2). Van hieruit waren diverse fractuurlijnen aanwezig.

Een gedeelte van het bot aan de achterzijde ontbrak. In de bovenkaak was er in het midden een defect (zie foto 3). De onderkaak toonde geen afwijkingen.

De botten van de rechterarm en de handbotten waren zonder afwijkingen.

De botten van het rechterbeen en voetbotten waren zonder afwijkingen.

Het bot van de linkerbovenarm toonde een fractuur (zie foto 4). Van de linker armsbotten ontbrak de ellepijp. De botten van de hand toonde geen afwijkingen. Het linker bovenbeensbot toonde geen afwijkingen. In het linkerscheenbeen ontbrak het gewrichtsvlak. Het kuitbeen toonde twee fracturen (zie foto 5). Er waren geen afwijkingen in de voetbotten.

Het linkerschouderblad toonde geen afwijkingen. Het rechterschouderblad toonde destructie (zie foto 6).

De wervelkolom, de ribben, het borstbeen en het bekken toonden geen afwijkingen.

Gezien de destructie van de schedelbotten moet er een uitgebreide verbrijzeling van hersenweefsel zijn geweest. Door destructie van het rechterschouderblad moet er een perforatie van de rechterlong zijn geweest. Deze destructies kunnen zijn veroorzaakt door kogels. De kogels die bij het slachtoffer zijn aangetroffen komen hiervoor in aanmerking (zie 4.14.3).

De doodsoorzaak was het gevolg van een verbrijzeling van het hersenweefsel.

Voor het identificatieonderzoek werd een kies uit de onderkaak en een monster uit de kop van het rechterdijbeen genomen.”

De overlijdensakte d.d. 21 december 1982, afkomstig van het Centraal Bureau voor Burgerzaken, waaruit blijkt dat Baboeram, John Khemraadj op 09 december 1982 omstreeks 12.00 uur des middags is overleden en de aangifte ter zake is gedaan door Ruimveld, Eli Reinir Desiré met machtiging van de Procureur-Generaal. (Ordner II, blz. 111).

Identificatie en doodsoorzaak van het slachtoffer Behr

Proces-verbaal d.d. 27 mei 2004 betreffende Onderzoek kogels (in het kader van Forensisch-technisch onderzoek, Gerechtelijk Vooronderzoek betreffende de Decembermoorden), welk proces-verbaal op ambtseed, respectievelijk ambtsbelofte is opgemaakt door Drs. J. Vlogtman, J.W. Karelse en J. Sloof, deskundigen van de NFI-delegatie (ordner V, blz. 107-110), in welk proces-verbaal, voor zover relevant, het volgende is vermeld:

“Op donderdag 12 december 2002 werd in opdracht van de Rechter-Commissaris, op de begraafplaats Annette’s Hof te Paramaribo een gesloten graf geopend. Op dit graf stond de naam van:

A.M. Behr (foto 1)

Het graf werd aangeduid met de objectcode I.”

Proces-verbaal d.d. 12 december 2002 betreffende sectie op het stoffelijk overschot van A.M. Behr (in het kader van Forensisch-technisch onderzoek, Gerechtelijk Vooronderzoek betreffende de Decembermoorden), welk proces-verbaal op ambtseed is opgemaakt door de patholoog-anatoom, Prof. Dr. M.A. Vrede (ordner V, blz. 111), waarin, voor zover relevant, het volgende is vermeld:

“Het skelet was nagenoeg volledig aanwezig (zie foto 1).

In de schedel was er aan de achterzijde in het midden een spleet van circa 12 millimeter, doch geen perforatie van de onderkaak. De onderkaak was voornamelijk aan de linkerzijde voor het grootste gedeelte afwezig (zie foto 2).

De botten van de rechterarm en het rechterbeen toonden evenals de hand- en voetbotten geen afwijkingen. Dit was eveneens het geval aan de linkerzijde.

In het rechterschouderblad was er een destructie aanwezig (zie foto 3).

Het linkerschouderblad toonde geen afwijkingen.

De wervelkolom, de ribben, het borstbeen en het bekken toonden geen afwijkingen.

Gezien de defecten in het rechter schouderblad ter hoogte van de rechter borstholte moet de rechter long geperforeerd zijn geweest. Deze defecten kunnen zijn veroorzaakt door kogels. De doodsoorzaak was shock door bloedverlies als gevolg van perforatie van de rechter long.

Voor het identificatieonderzoek werd een kies uit de onderkaak en een monster uit de kop van het rechterdijbeen genomen.”

De overlijdensakte d.d. 21 december 1982, afkomstig van het Centraal Bureau voor Burgerzaken, waaruit blijkt dat Behr, Abraham Maurits op 09 december 1982 omstreeks 12.00 uur des middags is overleden en de aangifte ter zake is gedaan door Ruimveld, Eli Reinir Desiré met machtiging van de Procureur-Generaal. (Ordner III, blz. 144).

Identificatie en doodsoorzaak van het slachtoffer Daal

Proces-verbaal d.d. 28 mei 2004 betreffende Onderzoek kogels (in het kader van Forensisch-technisch onderzoek, Gerechtelijk Vooronderzoek betreffende de Decembermoorden), welk proces-verbaal op ambtseed, respectievelijk ambtsbelofte is opgemaakt door Drs. J. Vlogtman, J.W. Karelse en J. Sloof, deskundigen van de NFI-delegatie (ordner V, blz. 116-117), in welk proces-verbaal, voor zover relevant, het volgende is vermeld:

“Op donderdag 12 december 2002 werd in opdracht van de Rechter-Commissaris, op de begraafplaats Annette’s Hof te Paramaribo een graf geopend. Op dit graf stond de naam van:

C.R.D. DAAL (objectcode J)

Naast een gerechtelijke sectie werd die dag een onderzoek ingesteld naar de inhoud van de grafkist. Bij dit onderzoek werden drie kogels aangetroffen.

Deze kogels werden onder verantwoordelijkheid van de Rechter-Commissaris inbeslaggenomen en gewaarmerkt J-1, J-2 en J-10.”

Proces-verbaal d.d. 28 mei 2004 betreffende identificatie DNA (in het kader van Forensisch-technisch onderzoek, Gerechtelijk Vooronderzoek betreffende de Decembermoorden), welk proces-verbaal op ambtseed, respectievelijk ambtsbelofte is opgemaakt door Drs. J. Vlogtman, J.W. Karelse en J. Sloof, deskundigen van de NFI-delegatie (ordner V, blz. 126-127), in welk proces-verbaal, voor zover relevant, het volgende is vermeld:

“ Conclusie uit het deskundigenrapport

Het DNA-profiel van het monster tand/kies (AFQ974) van het slachtoffer in het graf met codering J past uitsluitend bij de DNA-profielen in de stamboom van de familieleden van C.R.D. Daal.

Uit de resultaten van het onderzoek is een zeer sterke aanwijzing verkregen dat de identiteit van dit slachtoffer C.R.D. DAAL is.”

Proces-verbaal d.d. 12 december 2002 betreffende sectie op het stoffelijk overschot van C.R.D. Daal (in het kader van Forensisch-technisch onderzoek, Gerechtelijk Vooronderzoek betreffende de Decembermoorden), welk proces-verbaal op ambtseed is opgemaakt door de patholoog-anatoom, Prof. Dr. M.A. Vrede (ordner V, blz. 122), waarin, voor zover relevant, het volgende is vermeld:

“Het skelet was nagenoeg volledig aanwezig (zie foto 1).

De schedel was nog bedekt met weefsel en haren welke wel gemakkelijk loslieten (zie foto 2). De weke delen van het gelaat hadden een bruine kleur. Na verwijdering van haren en weke delen toonde de schedel aan de achterzijde ter hoogte van de schedelnaden voornamelijk aan de linkerzijde een destructie van circa 2½ bij 3½ centimeter. Er was een fractuurlijn aan de linkerzijde op circa 15 centimeter boven het wangbeen en eveneens aan de linkerzijde een

fractuurlijn van circa 6 centimeter naar het achterhoofd (zie foto 3). Aan de rechterzijde was er in de onderkaak een gedeelte afwezig en eveneens bestond er een fractuur in dit gebied. In de rechter arm ontbrak de kop van het bovenarmsbot (zie foto 2).

Zowel aan de linker als aan de rechterzijde ontbraken de koppen van scheen- en kuitbeen. De knieschijven waren wel aanwezig.

De hand- en voetbotten, zowel links als rechts waren zonder bijzonderheden.

Het sleutelbeen rechts toonde aan de borstzijde een defect.

In de schouderbladen waren links twee en rechts drie defecten aanwezig (zie foto 2).

In de wervelkolom werden in het hals- en borstgebied geen afwijkingen gevonden evenals de ribben en het borstbeen. In het onderste gedeelte van de wervelkolom (lendenwervels) waren twee defecten aanwezig. Een gedeelte van het heiligbeen ontbrak (zie foto 4).

Gezien de destructie van de schedelbotten moet er een uitgebreide verbrijzeling van hersenweefsel zijn geweest. De destructie van de schouderbladen moet een perforatie van longen en/of hart hebben veroorzaakt. De kogels die bij het slachtoffer zijn aangetroffen komen hiervoor in aanmerking (zie 4.10.3).

De doodsoorzaak was het gevolg van een verbrijzeling van het hersenweefsel.

Voor het identificatieonderzoek werd een kies uit de onderkaak en een monster uit de kop van het rechterdijbeen genomen.”

De overlijdensakte d.d. 21 december 1982, afkomstig van het Centraal Bureau voor Burgerzaken, waaruit blijkt dat Daal, Cyril op 09 december 1982 omstreeks 12.00 uur des middags is overleden en de aangifte ter zake is gedaan door Ruimveld, Eli Reinir Desiré met machtiging van de Procureur-Generaal. (Ordner II, blz. 115).

Identificatie en doodsoorzaak van het slachtoffer Gonçalves

Proces-verbaal d.d. 27 mei 2004 betreffende Onderzoek kogels (in het kader van Forensisch-technisch onderzoek, Gerechtelijk Vooronderzoek betreffende de Decembermoorden), welk proces-verbaal op ambtseed, respectievelijk ambtsbelofte is opgemaakt door Drs. J. Vlogtman, J.W. Karelse en J. Sloof, deskundigen van de NFI-delegatie (ordner V, blz. 40-43), in welk proces-verbaal, voor zover relevant, het volgende is vermeld:

“Op dinsdag 10 december 2002 werd in opdracht van de Rechter-Commissaris, op de Rooms-Katholieke begraafplaats te Paramaribo een graf geopend. Op dit graf stond de naam van:

K.C. GONÇALVES (objectcode C)

(...)

“Bijzonderheden

Tijdens bovengenoemd onderzoek werden vier kogels aangetroffen. Deze zijn gewaarmerkt als C-10, C-11, C-12 en C13.”

Proces-verbaal d.d. 28 mei 2004 betreffende identificatie DNA (in het kader van Forensisch-technisch onderzoek, Gerechtelijk Vooronderzoek betreffende de Decembermoorden), welk proces-verbaal op ambtseed, respectievelijk ambtsbelofte is opgemaakt door Drs. J. Vlogtman, J.W. Karelse en J. Sloof, deskundigen van de NFI-delegatie (ordner V, blz. 47-48), in welk proces-verbaal, voor zover relevant, het volgende is vermeld:

“Conclusie uit het deskundigenrapport

Het DNA-profiel van het monster tand/kies (AFQ967) van het slachtoffer in het graf met codering C past uitsluitend bij de DNA-profielen in de stamboom van de familieleden van K.C. Gonçalves.

Uit de resultaten van het onderzoek is een zeer sterke aanwijzing verkregen dat de identiteit van dit slachtoffer K.C. GONÇALVES is.

Proces-verbaal d.d. 10 december 2002 betreffende sectie op het stoffelijk overschot van K.C. Gonçalves (in het kader van Forensisch-technisch onderzoek, Gerechtelijk Vooronderzoek betreffende de Decembermoorden), welk proces-verbaal op ambtseed is opgemaakt door de patholoog-anatoom, Prof. Dr. M.A. Vrede (ordner V, blz. 44), waarin, voor zover relevant, het volgende is vermeld:

“Het skelet was nagenoeg volledig aanwezig (zie foto 1).

De schedel was volledig aanwezig met onderkaak. In het rechtergedeelte van de schedel was een defect met een diameter van ca. 18 millimeter aanwezig. Er was een fractuurlijn welke verliep naar het bot achter het rechteroor.

De botten van de rechterarm en het rechterbeen toonden geen defecten. In de botten van de hand en de voet aan de rechterzijde waren eveneens geen defecten aanwezig.

De botten van de linkerarm en linkerhand vertoonden geen afwijkingen. Het linker bovenbeen was aanwezig en toonde geen defect. Er was wel destructie van het bovenste gedeelte van de onderbeensbotten (zie foto 3). Er was een defect van het kuitbeen, nagenoeg in het midden (zie foto 3). Het gewrichtsvlak van het kuitbeen toonde een destructie. De knieschijf ontbrak aan de zijde.

Gezien het defect in de schedel met tekenen van fractuur van de schedelbotten moet er een verbrijzeling van het hersenweefsel zijn geweest. De kogels die bij het slachtoffer zijn aangetroffen komen hiervoor in aanmerking (zie 4.3.3).

De doodsoorzaak was het gevolg van een verbrijzeling van het hersenweefsel.

Voor het identificatieonderzoek werd een kies uit de onderkaak en een monster uit de kop van het rechterdijbeen genomen.”

De overlijdensakte d.d. 21 december 1982, afkomstig van het Centraal Bureau voor Burgerzaken, waaruit blijkt dat Gonçalves, Kenneth Carlos op 09 december 1982 omstreeks 12.00 uur des middags is overleden en de aangifte ter zake is gedaan door de Ruimveld, Eli Reinier met machtiging van de Procureur-generaal. (Ordner III, blz. 30).

Identificatie en doodsoorzaak van het slachtoffer Hoost

Proces-verbaal d.d. 28 mei 2004 betreffende Onderzoek kogels (in het kader van Forensisch-technisch onderzoek, Gerechtelijk Vooronderzoek betreffende de Decembermoorden), welk proces-verbaal op ambtseed, respectievelijk ambtsbelofte is opgemaakt door Drs. J. Vlogtman, J.W. Karelse en J. Sloof, deskundigen van de NFI-delegatie (ordner V, blz. 61-62), in welk proces-verbaal, voor zover relevant, het volgende is vermeld:

“Op woensdag 11 december 2002 werd in opdracht van de Rechter-Commissaris, op de begraafplaats Marius Rust te Paramaribo een graf geopend. Op dit graf stond de naam van:

E.A. HOOST (objectcode D)

Naast een gerechtelijke sectie werd die dag een onderzoek ingesteld naar de inhoud van de grafkist. Bij dit onderzoek werden drie kogels aangetroffen.

Deze kogels werden onder verantwoordelijkheid van de Rechter-Commissaris in beslag genomen en gewaarmerkt D-1, D-2 en D-3.”

Proces-verbaal d.d. 28 mei 2004 betreffende identificatie DNA (in het kader van Forensisch-technisch onderzoek, Gerechtelijk Vooronderzoek betreffende de Decembermoorden), welk proces-verbaal op ambtseed, respectievelijk ambtsbelofte is opgemaakt door Drs. J. Vlogtman, J.W. Karelse en J. Sloof, deskundigen van de NFI-delegatie (ordner V, blz. 59-60), in welk proces-verbaal, voor zover relevant, het volgende is vermeld:

“ Conclusie uit het deskundigenrapport

Het DNA-profiel van het monster tand/kies (AFQ968) van het slachtoffer in het graf met codering A past uitsluitend bij de DNA-profielen in de stamboom van de familieleden van E.A. Hoost .

Uit de resultaten van het onderzoek is een zeer sterke aanwijzing verkregen dat de identiteit van dit slachtoffer E.A. HOOST is.”

Proces-verbaal d.d. 11 december 2002 betreffende sectie op het stoffelijk overschot van E.A. Hoost (in het kader van Forensisch-technisch onderzoek, Gerechtelijk Vooronderzoek betreffende de Decembermoorden), welk proces-verbaal op ambtseed is opgemaakt door de patholoog-anatoom, Prof. Dr. M.A. Vrede (ordner V, blz. 55), waarin, voor zover relevant, het volgende is vermeld:

“Het skelet was nagenoeg volledig aanwezig (zie foto 1).

De schedel toonde aan de linkerachterzijde een gleufvormig defect met een diameter van circa 10 bij 25 millimeter (zie foto 2). De onderkaak toonde geen afwijkingen.

De botten van de rechterarm en het rechterbeen toonden geen afwijkingen, evenals de hand- en voetbotten. De linkerbovenarm toonde geen afwijkingen. De onderarmbotten toonden fracturen nagenoeg door het midden (zie foto 3).

De botten van het linkerbeen toonden geen afwijkingen evenals de botten van de linkerhand en linkervoet.

Zowel het linker- als het rechterschouderblad toonde twee defecten van circa 20 millimeter (zie foto's 4 en 5).

Er waren geen afwijkingen in de wervelkolom, het borstbeen, de ribben en het bekken.

Gezien het defect van het schedelbot moet er een verbrijzeling van hersenweefsel zijn geweest.

De kogels die bij het slachtoffer zijn aangetroffen komen hiervoor in aanmerking (zie 4.4.3).

De doodsoorzaak was het gevolg van een verbrijzeling van het hersenweefsel.

Voor het identificatieonderzoek werd een kies uit de onderkaak en een monster uit de kop van het rechterdijbeen genomen.”

De overlijdensakte d.d. 21 december 1982, afkomstig van het Centraal Bureau voor Burgerzaken, waaruit blijkt dat Hoost, Edmund Alexander op 09 december 1982 omstreeks 12.00 uur des middags is overleden en de aangifte ter zake is gedaan door Ruimveld, Eli Reinir Desiré met machtiging van de Procureur-Generaal. (Ordner III, blz. 08).

Identificatie en doodsoorzaak van het slachtoffer Kamperveen

Proces-verbaal d.d. 28 mei 2004 betreffende Onderzoek kogels (in het kader van Forensisch-technisch onderzoek, Gerechtelijk Vooronderzoek betreffende de Decembermoorden), welk proces-verbaal op ambtseed, respectievelijk ambtsbelofte is opgemaakt door Drs. J. Vlogtman, J.W. Karelse en J. Sloof, deskundigen van de NFI-

delegatie (ordner V, blz. 106), in welk proces-verbaal, voor zover relevant, het volgende is vermeld:

“Op donderdag 12 december 2002 werd in opdracht van de Rechter-Commissaris, op de begraafplaats Annette’s Hof te Paramaribo een graf geopend. Op dit graf stond de naam van:

A.R. KAMPERVEEN (objectcode H)

Naast een gerechtelijke sectie werd die dag een onderzoek ingesteld naar de inhoud van de grafkist. Bij dit onderzoek werd één kogel aangetroffen.

*Deze kogel werden onder verantwoordelijkheid van de Rechter-Commissaris in beslag genomen en gewaarmerkt **H-1.**”*

Proces-verbaal d.d. 28 mei 2004 betreffende identificatie DNA (in het kader van Forensisch-technisch onderzoek, Gerechtelijk Vooronderzoek betreffende de Decembermoorden), welk proces-verbaal op ambtseed, respectievelijk ambtsbelofte is opgemaakt door Drs. J. Vlogtman, J.W. Karelse en J. Sloof, deskundigen van de NFI-delegatie (ordner V, blz. 104-105), in welk proces-verbaal, voor zover relevant, het volgende is vermeld:

“ Conclusie uit het deskundigenrapport

*Het DNA-profiel van het monster tand/kies (AFQ972) van het slachtoffer in het graf met codering H past uitsluitend bij de DNA-profielen in de stamboom van de familieleden van **A.R. Kamperveen.***

Uit de resultaten van het onderzoek is een zeer sterke aanwijzing verkregen dat de identiteit van dit slachtoffer A.R. KAMPERVEEN is.”

Proces-verbaal d.d. 12 december 2002 betreffende sectie op het stoffelijk overschot van A.R. Kamperveen (in het kader van Forensisch-technisch onderzoek, Gerechtelijk Vooronderzoek betreffende de Decembermoorden), welk proces-verbaal op ambtseed is opgemaakt door de patholoog-anatoom, Prof. Dr. M.A. Vrede (ordner V, blz. 100), waarin, voor zover relevant, het volgende is vermeld:

“Het skelet was nagenoeg volledig aanwezig (zie foto 1).

In de schedel en onderkaak werden geen afwijkingen gevonden.

De botten van de rechterarm en het rechterbeen toonden evenals de handen en voetbotten geen afwijkingen.

De linkerarm toonde zowel in de bovenarm als in de onderarm nagenoeg in het midden van de boten fracturen (zie foto 2).

In het linkerschouderblad werden geen afwijkingen gevonden, doch het rechterschouderblad toonde twee defecten (zie foto 3).

De wervelkolom, de ribben en het borstbeen toonden geen afwijkingen.

In het bekkengebied was er rechts een fractuur nabij het heiligbeen (zie foto 4)

Gezien de defecten in het rechterschouderblad ter hoogte van de rechter borstholte moet de rechterlong geperforeerd zijn geweest. Deze defecten kunnen zijn veroorzaakt door kogels. De kogel die bij het slachtoffer is aangetroffen komt hiervoor in aanmerking (zie 4.8.3).

De doodsoorzaak was shock door bloedverlies als gevolg van perforatie van de rechter long.

Voor het identificatieonderzoek werd een kies uit de onderkaak en een monster uit de kop van het rechterdijbeen genomen.”

De overlijdensakte d.d. 21 december 1982, afkomstig van het Centraal Bureau voor Burgerzaken, waaruit blijkt dat Kamperveen, Andre op 09 december 1982 omstreeks 12.00 uur des middags is overleden en de aangifte ter zake is gedaan door Ruimveld, Eli Reinir Desiré met machtiging van de Procureur-generaal. (Ordner III, blz. 39).

Identificatie en doodsoorzaak van het slachtoffer Leckie

Proces-verbaal d.d. 28 mei 2004 betreffende Onderzoek kogels (in het kader van Forensisch-technisch onderzoek, Gerechtelijk Vooronderzoek betreffende de Decembermoorden), welk proces-verbaal op ambtseed, respectievelijk ambtsbelofte is opgemaakt door Drs. J. Vlogtman, J.W. Karelse en J. Sloof, deskundigen van de NFI-delegatie (ordner V, blz. 28-29), in welk proces-verbaal, voor zover relevant, het volgende is vermeld:

“Op dinsdag 10 december 2002 werd in opdracht van de Rechter-Commissaris, op de Rooms-Katholieke begraafplaats te Paramaribo een graf geopend. Op dit graf stond de naam van:

G. LECKIE (objectcode A)

Naast een gerechtelijke sectie werd die dag een onderzoek ingesteld naar de inhoud van de grafkist. Bij dit onderzoek werden twee kogels aangetroffen.

Deze kogels werden onder verantwoordelijkheid van de Rechter-Commissaris in beslag genomen en gewaarmerkt A-1 en A-10.

(...)

Korte samenvatting uit het deskundigenrapport

A-1 *Het is een volmantelkogel;*

De kogel is zeer waarschijnlijk van het kaliber 9mm Parabellum;

Kogels van dit kaliber (9mm) werden doorgaans verschoten uit een pistool of een machinepistool;

In de kogel bevinden zich geen identificatie geschikte karakteristieke sporen.

A-10 *Het is een volmantelkogel;*

De kogel is zeer waarschijnlijk van het kaliber 9mm Parabellum;

Kogels van dit kaliber (9mm) worden doorgaans verschoten uit een pistool of een machinepistool. Het pistool Browning 9 mm KL komt hiervoor in aanmerking (KL staat voor Koninklijke Landmacht);

In de kogel bevinden zich geen voor identificatie geschikte karakteristieke sporen.”

Proces-verbaal d.d. 07 juli 2004 betreffende identificatie DNA (in het kader van Forensisch-technisch onderzoek, Gerechtelijk Vooronderzoek betreffende de Decembermoorden), welk proces-verbaal op ambtseed, respectievelijk ambtsbelofte is opgemaakt door Drs. J. Vlogtman, J.W. Karelse en J. Sloof, deskundigen van de NFI-delegatie (ordner V, blz. 26-27), in welk proces-verbaal, voor zover relevant, het volgende is vermeld:

“ Conclusie uit het deskundigenrapport

Het DNA-profiel van het monster tand/kies (AFQ(965) van het slachtoffer in het graf met codering A past uitsluitend bij de DNA-profielen in de stamboom van de familieleden van G. Leckie.

Uit de resultaten van het onderzoek is een zeer sterke aanwijzing verkregen dat de identiteit van dit slachtoffer G.LECKIE is.”

Proces-verbaal d.d. 10 december 2002 betreffende sectie op het stoffelijk overschot van G. Leckie (in het kader van Forensisch-technisch onderzoek, Gerechtelijk Vooronderzoek betreffende de Decembermoorden), welk proces-verbaal op ambtseed is opgemaakt door de patholoog-anatoom, Prof. Dr. M.A. Vrede (ordner V, blz. 23), waarin, voor zover relevant, het volgende is vermeld:

“Het skelet was volledig aanwezig, slechts een enkele rib ontbrak (zie foto 1)

De schedelbotten waren nagenoeg geheel intact en de onderkaak was aanwezig. In de schedelbotten werden geen defecten gevonden.

De botten van beide armen en benen waren alle aanwezig evenals de hand- en voetbotten.

In het halsgebied toonden de onderste halswervels een tweetal defecten met het aspect van een fractuur.

In beide schouderbladen waren in het bovenste gedeelte defecten aanwezig welke varieerden van 2 tot 4 centimeter. In het linker schouderblad waren vier defecten, in het rechter schouderblad twee defecten aanwezig (zie foto's 2 en 3).

Het borstbeen en de ribben toonden geen defecten evenals de rest van de wervelkolom en het bekken.

Gezien de defecten in de schouderbladen ter hoogte van de borstholte moeten de longen en/of het hart zijn geperforeerd. De kogels die bij het slachtoffer zijn aangetroffen komen hiervoor in aanmerking (zie 4.1.3).

De doodsoorzaak was shock door bloedverlies als gevolg van perforatie van longen en/of hart.

Voor het identificatieonderzoek werd een kies uit de onderkaak en een monster uit de kop van het rechterdijbeen genomen.”

De overlijdensakte d.d. 21 december 1982, afkomstig van het Centraal Bureau voor Burgerzaken, waaruit blijkt dat Leckie, Gerard op 09 december 1982 omstreeks 12.00 uur des middags is overleden en de aangifte ter zake is gedaan door Ruimveld, Eli Reinir Desiré met machtiging van de Procureur-generaal. (Ordner III, blz. 161).

Identificatie en doodsoorzaak van het slachtoffer Oemrawsingh

Proces-verbaal d.d. 28 mei 2004 betreffende identificatie DNA (in het kader van Forensisch-technisch onderzoek, Gerechtelijk Vooronderzoek betreffende de Decembermoorden), welk proces-verbaal op ambtseed, respectievelijk ambtsbelofte is opgemaakt door Drs. J. Vlogtman, J.W. Karelse en J. Sloof, deskundigen van de NFI-delegatie (ordner V, blz. 186-187), in welk proces-verbaal, voor zover relevant, het volgende is vermeld:

“ Conclusie uit het deskundigenrapport

Het DNA-profiel van het monster tand/kies (AFQ979) van het slachtoffer in het graf met codering O past uitsluitend bij de DNA-profielen in de stamboom van de familieleden van A.H. Oemrawsingh.

Uit de resultaten van het onderzoek is een zeer sterke aanwijzing verkregen dat de identiteit van dit slachtoffer S.H. OEMRAWSINGH is.”

Proces-verbaal d.d. 13 december 2002 betreffende sectie op het stoffelijk overschot van S.H. Oemrawsingh (in het kader van Forensisch-technisch onderzoek, Gerechtelijk Vooronderzoek betreffende de Decembermoorden), welk proces-verbaal op ambtseed is opgemaakt door de patholoog-anatoom, Prof. Dr. M.A. Vrede (ordner V, blz. 181), waarin, voor zover relevant, het volgende is vermeld:

“Het skelet was nagenoeg volledig aanwezig (zie foto 1).

De schedel toonde aan de linkerzijde op circa 4 centimeter van de oogkas een defect van 1 bij 4½ centimeter (zie foto 2). In relatie tot dit defect waren er fractuurlijnen verlopend naar het voorhoofd- en achterhoofdgebied. De onderkaak toonde geen afwijkingen.

Het rechter bovenarmsbot toonde in het midden een fractuur (zie foto 3).

De onderarmsbotten en handbotten toonden geen afwijkingen. Het rechterbeen en de rechter voetbotten toonden geen afwijkingen. De linkerarmbotten en de botten van de hand toonden geen afwijkingen. Het rechterbeen en de rechter voetbotten toonden geen afwijkingen. Het bot van het linkerbovenbeen toonde een fractuur (zie foto 4). De botten van het onderbeen en de botten van de linkervoet toonden geen afwijkingen.

De schouderbladen toonden geen afwijkingen.

De wervelkolom, het borstbeen, het bekken en het heiligbeen toonden geen afwijkingen. Eén van de ribben was gefractureerd (zie foto 5).

Gezien de destructie van de schedelbotten moet er een uitgebreide verbrijzeling van hersenweefsel zijn geweest. Deze destructie kan zijn veroorzaakt door kogels.

De doodsoorzaak was het gevolg van een verbrijzeling van het hersenweefsel.

Voor het identificatieonderzoek werd een kies uit de onderkaak en een monster uit de kop van het rechterdijbeen genomen.”

De overlijdensakte d.d. 21 december 1982, afkomstig van het Centraal Bureau voor Burgerzaken, waaruit blijkt dat Oemrawsingh, Harrie op 09 december 1982 omstreeks 12.00 uur des middags is overleden en de aangifte ter zake is gedaan door Ruimveld, Eli Reinir Desiré met machtiging van de Procureur-generaal. (Ordner II, blz. 107).

Identificatie en doodsoorzaak van het slachtoffer Rahman

Proces-verbaal d.d. 28 mei 2004 betreffende identificatie DNA (in het kader van Forensisch-technisch onderzoek, Gerechtelijk Vooronderzoek betreffende de Decembermoorden), welk proces-verbaal op ambtseed, respectievelijk ambtsbelofte is opgemaakt door Drs. J. Vlogtman, J.W. Karelse en J. Sloof, deskundigen van de NFI-delegatie (ordner V, blz. 81-82), in welk proces-verbaal, voor zover relevant, het volgende is vermeld:

“Conclusie uit het deskundigenrapport

Het DNA-profiel van het monster tand/kies (AFQ970) van het slachtoffer in het graf met codering F past uitsluitend bij de DNA-profielen in de stamboom van de familieleden van L.P. Rahman.

Uit de resultaten van het onderzoek is een zeer sterke aanwijzing verkregen dat de identiteit van dit slachtoffer L.P. RAHMAN is.”

Proces-verbaal d.d. 11 december 2002 betreffende sectie op het stoffelijk overschot van L.P. Rahman (in het kader van Forensisch-technisch onderzoek, Gerechtelijk Vooronderzoek betreffende de Decembermoorden), welk proces-verbaal op ambtseed is opgemaakt door de patholoog-anatoom, Prof. Dr. M.A. Vrede (ordner V, blz. 77), waarin, voor zover relevant, het volgende is vermeld:

“Het skelet was nagenoeg volledig aanwezig (zie foto 1).

Het schedeldak was intact en de schedelbotten toonden geen fracturen. Aan de rechterzijde was er een groot defect waarbij een gedeelte van de onderkaak en het wangbeen verdwenen waren (zie foto 2). Aan de linkerzijde was er een defect met een diameter van circa 13 millimeter. De rechterbovenarm toonde geen afwijkingen. In de onderarm was er een fractuur van de ellepijp (zie foto 3).

Het rechterbeen toonde geen afwijkingen in het bovenbeen doch wel een defect in het kuitbeen (zie foto 4).

In de botten van de hand en de voet werden geen afwijkingen gevonden.

De botten van de linkerarm, het linkerbeen, de linkerhand en linkervoet toonden geen afwijkingen.

In de schouderbladen werden geen perforaties gevonden.

De wervelkolom, ribben, borstbeen en bekken toonden geen afwijkingen.

Gezien de destructie van de onderkaak en het wangbeen was hier sprake van verscheuring van weke delen en bloedvaten met als gevolg shock door verbloeding. De destructie kan zijn veroorzaakt door kogels.

De doodsoorzaak was shock door bloedverlies.”

Voor het identificatieonderzoek werd een kies uit de onderkaak en een monster uit de kop van het rechterdijbeen genomen.”

De overlijdensakte d.d. 21 december 1982, afkomstig van het Centraal Bureau voor Burgerzaken, waaruit blijkt dat Rahman, Leslie Paul op 09 december 1982 omstreeks 12.00 uur des middags is overleden en de aangifte ter zake is gedaan door Ruimveld, Eli Reinir Desiré met machtiging van de Procureur-Generaal. (Ordner III, blz.115).

Identificatie en doodsoorzaak van het latere slachtoffer Rambocus

Proces-verbaal d.d. 28 mei 2004 2004 betreffende identificatie DNA (in het kader van Forensisch-technisch onderzoek, Gerechtelijk Vooronderzoek betreffende de Decembermoorden), welk proces-verbaal op ambtseed, respectievelijk ambtsbelofte is opgemaakt door Drs. J. Vlogtman, J.W. Karelse en J. Sloof, deskundigen van de NFI-delegatie (ordner V, blz. 136-137), in welk proces-verbaal, voor zover relevant, het volgende is vermeld:

*“**Conclusie uit het deskundigenrapport***

*Het DNA-profiel van het monster tand/kies (AFQ975) van het slachtoffer in het graf met codering K past uitsluitend bij de DNA-profielen in de stamboom van de familieleden van **S.S. Rambocus.***

Uit de resultaten van het onderzoek is een zeer sterke aanwijzing verkregen dat de identiteit van dit slachtoffer S.S. RAMBOCUS is.”

Proces-verbaal d.d. 13 december 2002 betreffende sectie op het stoffelijk overschot van S.S. Rambocus (in het kader van Forensisch-technisch onderzoek, Gerechtelijk Vooronderzoek betreffende de Decembermoorden), welk proces-verbaal op ambtseed is opgemaakt door de patholoog-anatoom, Prof. Dr. M.A. Vrede (ordner V, blz. 131), waarin, voor zover relevant, het volgende is vermeld:

“Het skelet was nagenoeg volledig aanwezig met uitzondering van de ribben welke deels verteerd waren (zie foto 1).

De schedel en onderkaak toonden geen fracturen of destructies.

In het rechterbovenarmsbot was er nagenoeg in het midden een destructie en een fractuur (zie foto 2). De onderarmsbotten en handbotten toonden geen afwijkingen.

Het rechterbovenbeensbot toonde in het onderste gedeelte een fractuur en destructie. Een gedeelte van het bot was afwezig (zie foto 3).

De onderbeensbotten en voetbotten toonden geen afwijkingen. De linkerarm toonde in het onderste gedeelte nabij het ellebooggewricht een destructie (zie foto 4). Het linker bovenbeensbot was zonder bijzonderheden. De botten van de hand en voet waren zonder bijzonderheden.

In het linker onderarmbeen toonde het kuitbeen een fractuur. De voetbotten toonden geen afwijkingen.

Het linker schouderblad toonde geen afwijkingen. In het rechter schouderblad was er een defect met een diameter van circa 15 millimeter (zie foto 5).

In de wervelkolom was er een destructie van de halswervel bij de overgang naar de borstwervels. Er was een destructie in het onderste gedeelte van de wervelkolom en het heiligbeen (zie foto 6). In het heiligbeen was er een defect met een diameter van circa 30 millimeter.

Er was een destructie van het borstbeen doch de ribben en borstwervels toonden geen afwijkingen.

Gezien het defect in het rechter schouderblad ter hoogte van de rechter borstholtte moet de rechter long geperforeerd zijn geweest. Door de destructie van de wervelkolom en het heiligbeen moet er veel bloedverlies zijn geweest. Dit defect en deze destructies kunnen zijn veroorzaakt door kogels.

De doodsoorzaak was shock door bloedverlies als gevolg van perforatie van de rechter long en destructie van de wervelkolom en het heiligbeen.

Voor het identificatieonderzoek werd een kies uit de onderkaak en een monster uit de kop van het rechterdijbeen genomen.”

De overlijdensakte d.d. 21 december 1982, afkomstig van het Centraal Bureau voor Burgerzaken, waaruit blijkt dat Rambocus, Soerendra op 09 december 1982 omstreeks 12.00 uur des middags is overleden en de aangifte ter zake is gedaan door Ruimveld, Eli Reinir Desiré met machtiging van de Procureur-Generaal. (Ordner II, blz. 91).

Identificatie en doodsoorzaak van het slachtoffer Riedewald

Proces-verbaal d.d. 28 mei 2004 2004 betreffende identificatie DNA (in het kader van Forensisch-technisch onderzoek, Gerechtelijk Vooronderzoek betreffende de Decembermoorden), welk proces-verbaal op ambtseed, respectievelijk ambtsbelofte is opgemaakt door Drs. J. Vlogtman, J.W. Karelse en J. Sloof, deskundigen van de NFI-delegatie (ordner V, blz. 71-72), in welk proces-verbaal, voor zover relevant, het volgende is vermeld:

“ Conclusie uit het deskundigenrapport

Het DNA-profiel van het monster tand/kies (AFQ969) van het slachtoffer in het graf met codering E past uitsluitend bij de DNA-profielen in de stamboom van de familieleden van C.H. Riedewald.

Uit de resultaten van het onderzoek is een zeer sterke aanwijzing verkregen dat de identiteit van dit slachtoffer C.H. RIEDEWALD is.”

Proces-verbaal d.d. 11 december 2002 betreffende sectie op het stoffelijk overschot van C.H. Riedewald (in het kader van Forensisch-technisch onderzoek, Gerechtelijk Vooronderzoek betreffende de Decembermoorden), welk proces-verbaal op ambtseed is opgemaakt door de patholoog-anatoom, Prof. Dr. M.A. Vrede (ordner V, blz. 67), waarin, voor zover relevant, het volgende is vermeld:

“Het skelet was nagenoeg volledig aanwezig (zie foto 1).

De schedel toonde aan de linkerachterzijde een nagenoeg rond defect met een diameter van circa 20 millimeter (zie foto 2). Aan de linkervoorzijde bevond zich een defect met een grootte van 9 bij 13 centimeter (zie foto 3).

De onderkaak toonde geen afwijkingen.

De rechterarm toonde in de bovenarm geen defecten. De onderarm toonde een defect van de ellepijp. De botten van de handen aan deze zijde toonden geen afwijkingen.

Het rechterbovenbeen toonde geen defecten. In het kuitbeen aan de rechterzijde bevond zich een defect in het bovenste gedeelte (zie foto 4).

Aan de linkerzijde toonden zowel de botten van de arm, hand, been en voet geen bijzonderheden.

Het linkerschouderblad toonde drie defecten terwijl het rechter schouderblad uit diverse stukken bestond.

De wervelkolom, de ribben, het borstbeen en het bekken waren zonder bijzonderheden.

Gezien de destructie van de schedelbotten moet er een uitgebreide verbrijzeling van hersenweefsel zijn geweest. De destructie kan zijn veroorzaakt door kogels.

De doodsoorzaak was het gevolg van een verbrijzeling van het hersenweefsel.

Voor het identificatieonderzoek werd een kies uit de onderkaak en een monster uit de kop van het rechterdijbeen genomen.”

De overlijdensakte d.d. 21 december 1982, afkomstig van het Centraal Bureau voor Burgerzaken, waaruit blijkt dat Riedewald, Cornelis Harold op 09 december 1982 omstreeks 12.00 uur des middags is overleden en de aangifte ter zake is gedaan door Ruimveld, Eli Reinir Desiré met machtiging van de Procureur-Generaal. (Ordner III, blz. 107).

Identificatie en doodsoorzaak van het slachtoffer Sheombar

Proces-verbaal d.d. 28 mei 2004 betreffende Onderzoek kogels (in het kader van Forensisch-technisch onderzoek, Gerechtelijk Vooronderzoek betreffende de Decembermoorden), welk proces-verbaal op ambtseed, respectievelijk ambtsbelofte is opgemaakt door Drs. J. Vlogtman, J.W. Karelse en J. Sloof, deskundigen van de NFI-delegatie (ordner V, blz. 150-151), in welk proces-verbaal, voor zover relevant, het volgende is vermeld:

“Op vrijdag 13 december 2002 werd in opdracht van de Rechter-Commissaris, op de begraafplaats Sarwa Oedaite Paramaribo een graf geopend. Op dit graf stond de naam van:

D. SHEOMBAR (objectcode L)

Naast een gerechtelijke sectie werd die dag een onderzoek ingesteld naar de inhoud van de grafkist. Bij dit onderzoek werd één stalen kern (onderdeel van munitie) aangetroffen.

De stalen kern werd onder verantwoordelijkheid van de Rechter-Commissaris in beslag genomen en gewaarmerkt L-2.

(...)

Korte samenvatting uit het deskundigenrapport

L-2*De stalen kern is afkomstig van een kogel;*

Deze kogel was zeer waarschijnlijk van het kaliber 7,72x39mm;

Patronen van dit kaliber worden doorgans verschoten uit (machine) geweren;

Onder deze (machine) geweren zijn ook begrepen de wapens van het type KALASHNIKOV (AK47).”

Proces-verbaal d.d. 28 mei 2004 betreffende identificatie DNA (in het kader van Forensisch-technisch onderzoek, Gerechtelijk Vooronderzoek betreffende de

Decembermoorden), welk proces-verbaal op ambtseed, respectievelijk ambtsbelofte is opgemaakt door Drs. J. Vlogtman, J.W. Karelse en J. Sloof, deskundigen van de NFI-delegatie (ordner V, blz. 147-148), in welk proces-verbaal, voor zover relevant, het volgende is vermeld:

“ Conclusie uit het deskundigenrapport

Het DNA-profiel van het monster tand/kies (AFQ976) van het slachtoffer in het graf met codering L past uitsluitend bij de DNA-profielen in de stamboom van de familieleden van D. Sheombar.

Uit de resultaten van het onderzoek is een zeer sterke aanwijzing verkregen dat de identiteit van dit slachtoffer D. SHEOMBAR is.”

Proces-verbaal d.d. 13 december 2002 betreffende sectie op het stoffelijk overschot van D. Sheombar (in het kader van Forensisch-technisch onderzoek, Gerechtelijk Vooronderzoek betreffende de Decembermoorden), welk proces-verbaal op ambtseed is opgemaakt door de patholoog-anatoom, Prof. Dr. M.A. Vrede (ordner V, blz. 142), waarin, voor zover relevant, het volgende is vermeld:

“Het skelet was nagenoeg volledig aanwezig (zie foto 1).

De schedel toonde in het midden, het kruingebied (zie foto 2), een defect met twee fractuurlijnen van respectievelijk 9 en 11 centimeter naar het voorhoofdgebied en twee fractuurlijnen van respectievelijk 10 en 13 centimeter naar het achterhoofdgebied. In het voorhoofdgebied was er een centimeter naar het achterhoofdgebied. In het voorhoofdgebied was er een fractuur van circa 8 centimeter. Er was een defect in de linkerkaak van circa 22 millimeter (zie foto 3).

De rechterarmbotten en handbotten toonden geen afwijkingen. Het rechter bovenbeensbot toonde een fractuur (zie foto 4).

De onderbeensbotten toonden geen afwijkingen. De linkerarm en linkerhand handsbotten toonden geen afwijkingen evenals de linkerbeen- en linkervoetbotten.

Beide schouderbladen toonden elk één effect (zie foto 5).

De wervelkolom en het borstbeen toonden geen afwijkingen. Eén grote rib toonde een defect. Het bekken toonde zowel links als rechts aan de bovenzijde een defect (zie foto 6). Het defect aan de linkerzijde had een afmeting van circa 1½ bij 3 centimeter.

Gezien de destructie van de schedelbotten moet er een uitgebreide verbrijzeling van hersenweefsel geweest zijn. Gezien de defecten in de schouderbladen moeten longen en/of hart zijn geperforeerd. De destructie en de defecten kunnen zijn veroorzaakt door kogels. De kogel die bij het slachtoffer zijn aangetroffen komen hiervoor in aanmerking (zie 4.12.3). De doodsoorzaak was het gevolg van een verbrijzeling van het hersenweefsel.

Voor het identificatieonderzoek werd een kies uit de onderkaak en een monster uit de kop van het rechterdijbeen genomen.”

De overlijdensakte d.d. 21 december 1982, afkomstig van het Centraal Bureau voor Burgerzaken, waaruit blijkt dat Sheombar, Djiewansing op 09 december 1982 omstreeks 12.00 uur des middags is overleden en de aangifte ter zake is gedaan door de Ruimveld, Eli Reinier met machtiging van de Procureur-Generaal. (Ordner III, blz. 1).

Identificatie en doodsoorzaak van het slachtoffer Slagveer

Proces-verbaal d.d. 28 mei 2004 betreffende identificatie DNA (in het kader van Forensisch-technisch onderzoek, Gerechtelijk Vooronderzoek betreffende de Decembermoorden), welk proces-verbaal op ambtseed, respectievelijk ambtsbelofte is opgemaakt door Drs. J. Vlogtman, J.W. Karelse en J. Sloof, deskundigen van de NFI-

delegatie (ordner V, blz. 38-39), in welk proces-verbaal, voor zover relevant, het volgende is vermeld:

*“ **Conclusie uit het deskundigenrapport***

Het DNA-profiel van het monster tand/kies (AFQ966) van het slachtoffer in het graf met codering B past uitsluitend bij de DNA-profielen in de stamboom van de familieleden van J.H. Slagveer.

Uit de resultaten van het onderzoek is een zeer sterke aanwijzing verkregen dat de identiteit van dit slachtoffer J.H. Slagveer is.”

Proces-verbaal d.d. 10 december 2002 betreffende sectie op het stoffelijk overschot van J.H. Slagveer (in het kader van Forensisch-technisch onderzoek, Gerechtelijk Vooronderzoek betreffende de Decembermoorden), welk proces-verbaal op ambtseed is opgemaakt door de patholoog-anatoom, Prof. Dr. M.A. Vrede (ordner V, blz. 34), waarin, voor zover relevant, het volgende is vermeld:

“Het skelet was nagenoeg volledig aanwezig (zie foto 1).

De schedel toonde aan de rechterzijde meerdere defecten, sommige met een diameter van circa 10 millimeter (zie foto 2). Er waren diverse botfragmenten waarbij sommige delen defecten toonden met een rond aspect. In het algemeen toonde de schedel uitgebreide facturen waardoor slechts een gedeelte nog intact was.

De onderkaak toonde in het middengebied een fractuur (foto 3).

De rechterarmbotten waren aanwezig en er was een fractuur van de ellepijp in het onderste gedeelte bij de pols.

De botten van het rechterbeen en de rechervoet waren aanwezig, evenals de botten van de linkerarm en het linkerbeen, de linkerhand – en voet. In deze botten werden geen defecten gevonden.

De schouderbladen toonden defecten met een grootte van 10 tot 20 millimeter. In het linkerschouderblad waren drie defecten (zie foto 4) en rechts twee defecten aanwezig (foto 5).

De wervelkolom toonde geen afwijkingen zowel in hals-, borst-, buik-, of bekkengebied.

De ribben en het borstbeen waren zonder afwijkingen.

Gezien de destructie van de schedelbotten moet er een uitgebreide verbrijzeling van hersenweefsel geweest zijn. Gezien de defecten in de schouderbladen moeten longen en/of hart zijn geperforeerd. De destructie en de defecten kunnen zijn veroorzaakt door kogels. De doodsoorzaak was het gevolg van een verbrijzeling van het hersenweefsel.

Voor het identificatieonderzoek werd een kies uit de onderkaak en een monster uit de kop van het rechterdijbeen genomen.”

De overlijdensakte d.d. 21 december 1982, afkomstig van het Centraal Bureau voor Burgerzaken, waaruit blijkt dat Slagveer, Jozef op 09 december 1982 omstreeks 12.00 uur des middags is overleden en de aangifte ter zake is gedaan door Ruimveld, Eli Reinir Desiré met machtiging van de Procureur-Generaal. (Ordner II, blz. 64).

Identificatie en doodsoorzaak van het slachtoffer Sohansingh

Proces-verbaal d.d. 28 mei 2004 betreffende Onderzoek kogels (in het kader van Forensisch-technisch onderzoek, Gerechtelijk Vooronderzoek betreffende de Decembermoorden), welk proces-verbaal op ambtseed, respectievelijk ambtsbelofte is opgemaakt door Drs. J. Vlogtman, J.W. Karelse en J. Sloof, deskundigen van de NFI-delegatie (ordner V, blz. 162-163), in welk proces-verbaal, voor zover relevant, het volgende is vermeld:

“Op vrijdag 13 december 2002 werd in opdracht van de Rechter-Commissaris, op de begraafplaats Sarwa Oedai te Paramaribo een graf geopend. Op dit graf stond de naam van:

R.S. Sohansingh (objectcode M)

Naast een gerechtelijke sectie werd die dag een onderzoek ingesteld naar de inhoud van de grafkist. Bij dit onderzoek werden twee kogels aangetroffen.

*Deze kogels werden onder verantwoordelijkheid van de Rechter-Commissaris in beslag genomen en gewaarmerkt **M-1 en M-2.***

(...)

Korte samenvatting uit het deskundigenrapport

M-1 *Het is een mantelkogel;*

De kogel is waarschijnlijk van het kaliber 9mm Parabellum;

Kogels van dit kaliber (9mm) worden doorgaans verschoten uit een pistool of een machinepistool.

Het merk/type wapen waarmee deze kogel was verschoten kon niet meer worden vastgesteld;

In de kogel bevinden zich geen voor identificatie geschikte karakteristieke sporen.

M-2 *Voor deze kogel gelden dezelfde onderzoeksresultaten als bij kogel M-2.”*

Proces-verbaal d.d. 28 mei 2004 betreffende identificatie DNA (in het kader van Forensisch-technisch onderzoek, Gerechtelijk Vooronderzoek betreffende de Decembermoorden), welk proces-verbaal op ambtseed, respectievelijk ambtsbelofte is opgemaakt door Drs. J. Vlogtman, J.W. Karelse en J. Sloof, deskundigen van de NFI-delegatie (ordner V, blz. 160-161), in welk proces-verbaal, voor zover relevant, het volgende is vermeld:

“Conclusie uit het deskundigenrapport

Het DNA-profiel van het monster tand/kies (AFQ977) van het slachtoffer in het graf met codering M past uitsluitend bij de DNA-profielen in de stamboom van de familieleden van R.S. Sohansingh.

Uit de resultaten van het onderzoek is een zeer sterke aanwijzing verkregen dat de identiteit van dit slachtoffer R.S. SOHANSINGH is.”

Proces-verbaal d.d. 13 december 2002 betreffende sectie op het stoffelijk overschot van R.S. Sohansingh (in het kader van Forensisch-technisch onderzoek, Gerechtelijk Vooronderzoek betreffende de Decembermoorden), welk proces-verbaal op ambtseed is opgemaakt door de patholoog-anatoom, Prof. Dr. M.A. Vrede (ordner V, blz. 156), waarin, voor zover relevant, het volgende is vermeld:

“Het skelet was nagenoeg volledig aanwezig (zie foto 1).

De schedel toonde een afwezigheid van het bot van de neuswortel af tot het bovengedeelte van de bovenkaak. Slechts een klein gedeelte van de linkerzijde was aanwezig. Het wangbeen aan de rechterzijde was afwezig (zie foto 2).

In het bot van de rechterbovenarm was de kop afwezig (zie foto 3). De onderarmsbotten en de botten van de hand toonden geen afwijkingen. In het bot van de linkerbovenarm was het bovenste gedeelte en het onderste gedeelte afwezig (zie foto 3). De onderarmsbotten en de botten van de hand toonden geen afwijkingen.

Het onderste gedeelte van het rechterbovenbeen was afwezig. Er was in het scheenbeen een fractuur aan de onderzijde. Het kuitbeen toonde geen afwijkingen. De botten van de voet toonde geen afwijkingen. In het linkerbovenbeen was het onderste gedeelte afwezig en zo ook het bovenste gedeelte van het scheenbeen. De knieschijf was afwezig. Het linkeronderbeen

toonde een fractuur van het scheenbeen aan de onderzijde. De botten van de voet toonden geen afwijkingen.

Er was destructie van beide schouderbladen (zie foto 3).

In de wervelkolom was er destructie van de halswervels in het bovenste gedeelte.

Ribben en borstbeen toonden geen afwijkingen. In het bekken was een groot deel aan de rechterzijde gedestruëerd. De linker bekkenheft ontbrak nagenoeg geheel (zie foto 4). Een gedeelte van het heiligbeen aan de linkerzijde ontbrak (zie foto 5).

Gezien de defecten in de schouderbladen moet er perforatie van de longen en/of hart zijn geweest. De defecten kunnen zijn veroorzaakt door kogels. De kogels die bij het slachtoffer zijn aangetroffen komen hiervoor in aanmerking (zie 4.13.3).

De doodsoorzaak was shock door bloedverlies als gevolg van perforatie van longen en/of hart.

Voor het identificatieonderzoek werd een kies uit de onderkaak en een monster uit de kop van het rechterdijbeen genomen.”

De overlijdensakte d.d. 21 december 1982, afkomstig van het Centraal Bureau voor Burgerzaken, waaruit blijkt dat Sohansingh, Somradj Robby op 09 december 1982 omstreeks 12.00 uur des middags is overleden en de aangifte ter zake is gedaan door Ruimveld, Eli Reinir Desiré met machtiging van de Procureur-Generaal. (Ordner III, blz. 190).

Identificatie en doodsoorzaak van het slachtoffer Wijngaarde

Proces-verbaal d.d. 28 mei 2004 betreffende Onderzoek kogels (in het kader van Forensisch-technisch onderzoek, Gerechtelijk Vooronderzoek betreffende de Decembermoorden), welk proces-verbaal op ambtseed, respectievelijk ambtsbelofte is opgemaakt door Drs. J. Vlogtman, J.W. Karelse en J. Sloof, deskundigen van de NFI-delegatie (ordner V, blz. 94), in welk proces-verbaal, voor zover relevant, het volgende is vermeld:

“Op donderdag 12 december 2002 werd in opdracht van de Rechter-Commissaris, op de begraafplaats Annette’s Hof te Paramaribo een graf geopend. Op dit graf stond de naam van:

F. WIJNGAARDE (objectcode G)

Naast een gerechtelijke sectie werd die dag een onderzoek ingesteld naar de inhoud van de grafkist. Bij dit onderzoek werden drie kogels aangetroffen.

*Deze kogels werden onder verantwoordelijkheid van de Rechter-Commissaris in beslag genomen en gewaarmerkt **G-1, en G-2.***

(...)

Korte samenvatting uit het deskundigenrapport

G-1 *Het is een volmantelkogel;*

De kogel is waarschijnlijk van het kaliber 9mm Parabellum;

Kogels van dit kaliber (9mm) worden doorgaans verschoten uit een pistool of een machinepistool.

In de kogel bevinden zich geen voor identificatie geschikte karakteristieke sporen.

G-2 *Voor deze kogel gelden dezelfde onderzoeksresultaten als bij kogel G-1.”*

Proces-verbaal d.d. 28 mei 2004 betreffende identificatie DNA (in het kader van Forensisch-technisch onderzoek, Gerechtelijk Vooronderzoek betreffende de

Decembermoorden), welk proces-verbaal op ambtseed, respectievelijk ambtsbelofte is opgemaakt door Drs. J. Vlogtman, J.W. Karelse en J. Sloof, deskundigen van de NFI-delegatie (ordner V, blz. 92-93), in welk proces-verbaal, voor zover relevant, het volgende is vermeld:

“ Conclusie uit het deskundigenrapport

Het DNA-profiel van het monster tand/kies (AFQ971) van het slachtoffer in het graf met codering G past uitsluitend bij de DNA-profielen in de stamboom van de familieleden van F. Wijngaarde.

Uit de resultaten van het onderzoek is een zeer sterke aanwijzing verkregen dat de identiteit van dit slachtoffer F. WIJNGAARDE is.”

Proces-verbaal d.d. 12 december 2002 betreffende sectie op het stoffelijk overschot van F. Wijngaarde (in het kader van Forensisch-technisch onderzoek, Gerechtelijk Vooronderzoek betreffende de Decembermoorden), welk proces-verbaal op ambtseed is opgemaakt door de patholoog-anatoom, Prof. Dr. M.A. Vrede (ordner V, blz. 87), waarin, voor zover relevant, het volgende is vermeld:

“Het skelet was nagenoeg volledig aanwezig (zie foto 1).

De schedelbotten toonden geen destructie doch er was een groot defect in de basis van het neusbots en de bovenzijde van de bovenkaak (zie foto 1).

Als gevolg hiervan was er in het gehemelte een groot defect met een diameter van circa 3 bij 5 centimeter (zie foto 3).

In de rechterarm toonde de bovenarm een destructie van het bots bij de schouder (zie foto 4).

De onderarm toonde geen afwijkingen evenals het rechter boven- en onderbeen.

De botten van de hand en de voet aan dezelfde zijde toonden geen afwijkingen.

De linkerarm en het linkerbeen toonden geen afwijkingen evenals de botten van de hand en de voet.

Het linkerschouderblad toonde geen afwijkingen. In het rechterschouderblad bevond zich een destructie over 12 centimeter (zie foto 5).

De wervelkolom, de ribben en het borstbeen toonden geen afwijkingen.

In het bekken was aan de linkerzijde bij het bovenbeenschot een defect, verlopend naar het heiligbeen aan de onderzijde (zie foto 6).

Gezien de defecten en de destructie van het neus- en mondholtegebied, rechterbovenarm, het bekken aan de linkerzijde en het rechterschouderblad moet sprake zijn geweest van shock door bloedverlies. De defecten en de destructie kunnen zijn veroorzaakt door kogels, zoals die bij het slachtoffer zijn aangetroffen.

De doodsoorzaak was shock door bloedverlies.

Voor het identificatieonderzoek werd een kies uit de onderkaak en een monster uit de kop van het rechterdijbeen genomen.”

De overlijdensakte d.d. 18 december 1982, afkomstig van het Centraal Bureau voor Burgerzaken, waaruit blijkt dat Wijngaarde, Frank op 09 december 1982 omstreeks 12.00 uur des middags is overleden en de aangifte ter zake is gedaan door de Miranda, Hedy Elise met machtiging van de Procureur-Generaal. (Ordner III, blz. 1).

13. Bewijsoverwegingen

I. Algemeen

De Krijgsraad overweegt ter zake het door de verdediging opgeworpen verweer omtrent de onbetrouwbaarheid van de verklaringen van getuigen, met het oog op bewijsuitsluiting, het hierna volgende.

In het strafdossier bevinden zich diverse verklaringen van getuigen, waaruit de betrokkenheid van de verdachte bij het oppakken van de slachtoffers en het doodschieten van de slachtoffers zou kunnen blijken. Van die getuigen, zijnde burgers, politieagenten en militairen, is een groot deel door de politie en militaire politie gehoord. Tevens heeft een groot deel van deze getuigen een verklaring ten overstaan van de Rechter-Commissaris afgelegd en ter terechtzitting bij de Krijgsraad. Aldus bevinden zich van diverse getuigen, meerdere verklaringen in het dossier. Hierdoor heeft de Krijgsraad een afdoende beeld gekregen om te kunnen oordelen over de (on)betrouwbaarheid van de verklaringen van getuigen of delen daarvan. Daarbij heeft de Krijgsraad ook rekening gehouden met het tijdsverloop. Reden daartoe is, dat de ten laste gelegde gebeurtenis betrekking heeft op feiten en omstandigheden die zich lange tijd zou hebben afgespeeld. Uitgaande van het jaartal vanaf de start van het gerechtelijk vooronderzoek (in het jaar 2000), was dat toen bijkans 18 jaren terug. Wanneer een getuige een verklaring aflegt, zal hij een beroep moeten doen op zijn herinnering. Idealiter moet de gebeurtenis waarover de getuige een verklaring aflegt, goed zijn waargenomen en opgeslagen. De opgeslagen informatie dient een tijd lang in het geheugen onveranderd bewaard te blijven en moet de getuige tenslotte de informatie goed uit het lange termijn geheugen kunnen ophalen. Daar komt bij dat de omstandigheden tijdens de waarneming van het strafbare feit van invloed kunnen zijn op de waarneming en daarmee op de kwaliteit van de getuigenverklaringen. Dat geldt dan des te meer wanneer het, zoals dat in dit specifiek geval is, gaat om de waarneming van traumatische gebeurtenissen in een situatie waar burgers ervoeren dat zij geen rechten hadden, dan wel dat zij ervoeren dat mensenrechten werden geschonden.

Voor zover dit al heeft te gelden voor het waarnemingsvermogen, is het evident dat alleen al het (soms zeer) lange tijdsverloop een bijzondere wissel trekt op het geheugen en de grenzen daarvan van de diverse getuigen die over deze gebeurtenissen hebben verklaard. Voor de meeste getuigen in de onderhavige strafzaak heeft te gelden dat het sedert de ten laste gelegde gebeurtenis verstreken tijdsverloop invloed moet hebben gehad op de nauwkeurigheid en de betrouwbaarheid van de herinnering aan hetgeen is waargenomen en ondervonden. Als complicerende factor, zoals uit de gebezigde bewijsmiddelen blijkt, moet eveneens in acht worden genomen dat in die periode burgers de vrees hadden om een verklaring af te leggen omdat zij daardoor opgepakt konden worden. In die periode hadden de militairen het voor het zeggen en was het - zoals blijkt uit de verklaring van de [getuige 7], die toentertijd de Procureur generaal was - onder die omstandigheden onmogelijk een onderzoek naar die gebeurtenis in te stellen. De politie was overigens ook bang een onderzoek in te stellen en zou het onderzoek stranden.

De Krijgsraad heeft uitgaande van het bovenstaande enkele getuigenverklaringen of delen uit die getuigenverklaringen, niet tot het bewijs gebezigd, en wel vanwege gebrek aan betrouwbaarheid of redengevendheid. In dat licht merkt de Krijgsraad wel op, dat enkele inconsistenties of onjuistheden echter nog geen reden geven om steeds de gehele verklaring van een getuige uit te sluiten. Dit, omdat van geen enkel deel van de getuigenverklaringen dat tot het bewijs is gebezigd, kan worden gesteld dat die verklaringen of delen daarvan op zichzelf staan. Zoals uit de gebezigde bewijsmiddelen blijkt vinden de getuigenverklaringen op zich voldoende bevestiging in de inhoud van overige gebezigde bewijsmiddelen en zijn deze verklaringen in de kern consistent.

Op grond van hetgeen hiervoor is overwogen, verwerpt de Krijgsraad het verweer van de verdediging strekkende tot uitsluiting van de verklaringen van enkele specifiek genoemde getuigen.

Ten aanzien van de verklaringen van getuigen, die tot het bewijs zijn gebezigd, heeft de Krijgsraad in het geheel geen reden te twijfelen aan de juistheid en de betrouwbaarheid van die verklaringen, voor zover tot het bewijs gebezigd, nu deze – in onderling (tijds)verband en samenhang bezien met elkaar en het overige (steun)bewijs – in de kern consistent zijn.

II. Vastgestelde feiten en omstandigheden

Op grond van de gebezigde bewijsmiddelen, stelt de Krijgsraad de navolgende feiten en omstandigheden vast:

- verdachte was lijfwacht van de Bevelhebber Bouterse en was aanwezig bij de schietoefening;
- grote delen van de samenleving protesteerden tegen het militaire regiem en eisten dat de militaire top de regeermacht moest overdragen aan een burgerregering middels het uitschrijven van algemene verkiezingen, omdat de militairen bij de overname in februari 1980 de belofte hadden gedaan dat zij in oktober 1982 de macht wederom zouden overdragen aan de burgerregering en mensenrechten werden geschonden;
- onder het mom van een poging tot het plegen van een coup zijn de vijftien slachtoffers, waarvan enkelen van hen deel uitmaakten van respectievelijk de vakbond en de Orde van Advocaten, de media en de Universiteit, in de nacht van 7 op 8 december 1982 in opdracht van de medeverdachte thuis door militairen opgehaald;
- voorafgaand aan het ophalen van elk der slachtoffers hebben de militairen op het gebouw van de Moederbond (vakbond) en mediabedrijven geschoten, waarna zij deze gebouwen vervolgens in brand hebben gestoken;
- bij het ophalen van al de slachtoffers is dezelfde werkwijze gehanteerd: elk der slachtoffers en diens huisgenoten zijn in hun diepe nachtrust gewelddadig gestoord door de gewapende militairen middels het bonzen op deuren en/of ramen; de militairen hebben gewapend de woning van de latere slachtoffers betreden met de mededeling dat het opdracht van hogerhand of de Bevelhebber was; bij vertrek met de slachtoffers zijn steeds twee militairen bij de woning van elk der slachtoffers achtergebleven tot ongeveer 7 uur in de ochtend om de huisgenoten in de gaten te houden; huisgenoten konden zich vanwege de aanwezigheid van de achtergebleven militairen niet vrij in hun woning bewegen en werden zelfs achtervolgd als zij naar het toilet gingen; telefoonkabels werden doorgesneden door de militairen; de huisgenoten werden op dat moment tot 07.00 uur in de ochtend verboden uit huis te gaan en contact met anderen te hebben;
- de slachtoffers zijn opgehaald en overgebracht naar het Fort Zeelandia;
- al de slachtoffers zijn onder het mom van een vluchtpoging in het Fort Zeelandia doodgeschoten. Dit, terwijl vluchten uit het Fort Zeelandia onmogelijk was; vele van de slachtoffers zijn in de borst doodgeschoten en niet op de rug;
- nadat de opgepakte personen zijn doodgeschoten zijn elk der lijken in een tenthelft opgerold, ingeladen in een truck en zijn de lijken vervoerd naar het mortuarium door militairen;
- de militair Ruimveld heeft met machtiging van de Procureur-Generaal op 21 december 1982 aangifte van overlijden bij het Centraal Bureau voor Burgerzaken gedaan;
- nabestaanden mochten slechts met toestemming van de aanwezige militairen binnen het mortuarium om hun familielid (dat mogelijk slachtoffer was) te identificeren;
- het lichaam van de slachtoffers was tot de hals bedekt met een wit laken en was het de nabestaanden verboden het laken weg te halen;

- er mocht geen sectie gepleegd worden op de lijken van de slachtoffers en evenmin is daartoe de opdracht gegeven. Evenmin mocht het personeel van het mortuarium de aantekening maken dat er lijken op die dag zijn vervoerd naar het mortuarium;
- de sleutel van de koelcellen waarin de lijken van de slachtoffers lagen opgebaard, bleef bij één van de militairen en niet bij het personeel van het mortuarium;
- op de dag van de begrafenis van de slachtoffers zijn militairen nadien op de begraafplaatsen achtergebleven om de wacht aldaar te houden, hetgeen ongeveer twee weken heeft geduurd;

III. Medeplegen, het opzet en de voorbedachte rade

De Krijgsraad overweegt ten aanzien van de juridische beoordeling van het tenlastegelegde medeplegen, het opzet en de voorbedachte rade het volgende.

Medeplegen

Voor een bewezenverklaring van medeplegen is vereist dat sprake moet zijn van een nauwe en bewuste samenwerking. Die kwalificatie is slechts gerechtvaardigd als de bewezenverklaarde bijdrage van de verdachte aan het delict van voldoende gewicht is. Bij vorming van zijn oordeel dat sprake is van de voor medeplegen vereiste nauwe en bewuste samenwerking, kan de rechter rekening houden met onder meer de intensiteit van de samenwerking, de onderlinge taakverdeling, de rol van de verdachte, uitvoering of de afhandeling van het delict en het belang van de rol van de verdachte, diens aanwezigheid op belangrijke momenten en het zich niet terugtrekken op een daartoe geëigend tijdstip.

De bijdrage van de medepleger zal in de regel worden geleverd tijdens het begaan van het strafbare feit in de vorm van een gezamenlijke uitvoering van het feit. Maar de bijdrage kan ook zijn geleverd in de vorm van verscheidene gedragingen voor en/of tijdens en/of na het strafbare feit. De verdachte heeft in de voorbereiding van het strafbaar feit een belangrijke rol gehad. Hij is aanwezig geweest bij de schietoefening op 7 december 1982 en gezien bij de briefing van Bouterse met de groep van 16, waarbij de namen werden genoemd van degenen die zouden worden gearresteerd. Daarnaast is hij door meerdere getuigen op 8 december 1982 in het Fort Zeelandia gezien die in weerwil van zijn verklaring dat hij op 8 en 9 december 1982 roostervrij was en op 7 december 1982 het Fort tussen 16.00 uur en 16.30 uur heeft verlaten. (Ordner I pag. 282)

Wat betreft de uitvoering van het strafbaar feit het volgende:

Naar de mening van de Krijgsraad heeft de verdachte in de uitvoering van het strafbaar feit een belangrijke rol gespeeld. De verdachte heeft namelijk in een vuurpeleton geparticipeerd, dat gezamenlijk twee burgers heeft neergeschoten in opdracht van Paul Bhagwandas. Verdachte heeft bewust een materiële bijdrage en intellectuele bijdrage van voldoende gewicht geleverd in de voorbereiding en de uitvoering van het strafbaar feit, zodat sprake is van een nauwe en bewuste samenwerking met de medeverdachten Boouterse, Horb en Bhagwandas.

Opzet en voorbedachte rade

Thans dient de Krijgsraad de vraag te beantwoorden of verdachte met zijn handelen ook opzet had op de dood van de slachtoffers en of bij verdachte sprake is van voorbedachte rade.

Voorwaardelijk opzet op een bepaald gevolg is aanwezig, indien de verdachte zich willens en wetens heeft blootgesteld aan de aanmerkelijke kans dat dat gevolg zal intreden.

De beantwoording van de vraag of de gedraging de aanmerkelijke kans op een bepaald gevolg in het leven roept, is afhankelijk van de omstandigheden van het geval, waarbij betekenis

toekomst aan de aard van de gedraging en de omstandigheden waaronder deze is verricht. Er is geen grond de inhoud van het begrip “aanmerkelijke kans” afhankelijk te stellen van de aard van het gevolg. Het zal in alle gevallen moeten gaan om een kans die naar algemene ervaringsregels aanmerkelijk is te achten.

Voor de beantwoording van de vraag of de verdachte zich willens en wetens heeft blootgesteld aan zulk een kans is niet alleen vereist dat de verdachte wetenschap heeft van de aanmerkelijke kans dat het gevolg zal intreden, maar ook dat hij die kans ten tijde van de gedraging bewust heeft aanvaard (op de koop toe heeft genomen). Uit de enkele omstandigheid dat die wetenschap bij de verdachte aanwezig is dan wel bij hem moet worden verondersteld, kan niet zonder meer volgen dat hij de aanmerkelijke kans op het gevolg ook bewust heeft aanvaard, omdat in geval van die wetenschap ook sprake kan zijn van bewuste schuld.

Van degene die weet heeft van de aanmerkelijke kans op het gevolg, maar die naar het oordeel van de rechter ervan is uitgegaan dat het gevolg niet zal intreden, kan wel worden gezegd dat hij met (grove) onachtzaamheid heeft gehandeld maar niet dat zijn opzet in voorwaardelijke vorm op dat gevolg gericht is geweest.

Of in een concreet geval moet worden aangenomen dat sprake is van bewuste schuld dan wel van voorwaardelijk opzet zal, indien de verklaringen van de verdachte en/of bijvoorbeeld eventuele getuigenverklaringen geen inzicht geven omtrent hetgeen ten tijde van de gedraging in de verdachte is omgegaan, afhangen van de feitelijke omstandigheden van het geval. Daarbij zijn de aard van de gedraging en omstandigheden waaronder deze is verricht, van belang. Bepaalde gedragingen kunnen naar hun uiterlijke verschijningsvorm worden aangemerkt als zo zeer gericht op een bepaald gevolg dat het – behoudens contra-indicaties – niet anders kan zijn dan dat de verdachte de aanmerkelijke kans op het desbetreffende gevolg heeft aanvaard.

Voor een bewezenverklaring van het bestanddeel “voorbedachte rade” moet komen vast te staan dat de verdachte zich gedurende enige tijd heeft kunnen beraden op het te nemen of het genomen besluit en dat hij niet heeft gehandeld in een ogenblikkelijke gemoedsopwelling, zodat hij de gelegenheid heeft gehad na te denken over de betekenis en de gevolgen van zijn voorgenomen daad en zich daarvan rekenschap te geven.

Bij de vraag of sprake is van voorbedachte rade gaat het bij uitstek om een weging en waardering van de omstandigheden van het concrete geval door de rechter, waarbij deze het gewicht moet bepalen van de aanwijzingen die voor of tegen het bewezen verklaren van voorbedachte rade pleiten. De vaststelling dat de verdachte voldoende tijd had om zich te beraden op het te nemen of het genomen besluit vormt weliswaar een belangrijke objectieve aanwijzing dat met voorbedachte rade is gehandeld, maar behoeft de rechter niet ervan te weerhouden aan contra-indicaties een zwaarder gewicht toe te kennen. Daarbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan de omstandigheid dat de besluitvorming en uitvoering in plotselinge hevige drift plaatsvinden, dat slechts sprake is van een korte tijdsperiode tussen het besluit en uitvoering of dat de gelegenheid tot beraad eerst tijdens de uitvoering van het besluit ontstaat. Zo kunnen bepaalde omstandigheden (of een samenstel daarvan) de rechter uiteindelijk tot het oordeel brengen dat de verdachte in het gegeven geval niet met voorbedachte rade heeft gehandeld.

Mede met het oog op het strafverzwarende gevolg dat dit bestanddeel heeft, moeten aan de vaststelling dat de voor voorbedachte raad vereiste gelegenheid heeft bestaan, bepaaldelijk eisen worden gesteld en dient de rechter, in het bijzonder indien de voorbedachte raad niet rechtstreeks uit de bewijsmiddelen volgt, daaraan in zijn motivering van de bewezenverklaring nadere aandacht te geven.

De achtergrond van het vereiste dat de verdachte de gelegenheid heeft gehad na te denken over de betekenis en de gevolgen van zijn voorgenomen daad en zich daarvan rekenschap te geven, is dat ingeval vaststaat dat de verdachte die gelegenheid heeft gehad, het redelijk is aan te nemen dat de verdachte gebruik heeft gemaakt van die gelegenheid en dus daadwerkelijk heeft nagedacht over de betekenis en de gevolgen van zijn voorgenomen daad en zich daarvan rekenschap heeft gegeven. Dat de verdachte daadwerkelijk heeft nagedacht en zich rekenschap heeft gegeven leent zich immers moeilijk voor strafrechtelijk bewijs, zeker in het geval dat de verklaringen van de verdachte en/of eventuele getuigen geen inzicht geven in hetgeen voor en ten tijde van het begaan van het feit in verdachte is omgegaan. Of in een dergelijk geval voorbedachte rade bewezen kan worden, hangt dan sterk af van de hierboven bedoelde gelegenheid en van de overige feitelijke omstandigheden van het geval zoals de aard van het feit, de omstandigheden waaronder het is begaan alsmede de gedragingen van de verdachte voor en tijdens het begaan van het feit. Daarbij verdient opmerking dat de enkele omstandigheid dat niet is komen vast te staan dat is gehandeld in een ogenblikkelijke gemoedsopwelling, niet toereikend is om daaraan gevolgtrekking te verbinden dat sprake is van voorbedachte rade.

Uitgaande van hetgeen hiervoor is weergegeven, overweegt de Krijgsraad als volgt. De verdachte gaf na de medeverdachte Dijksteel leiding aan een groep beveiligingsmannen, die de medeverdachte Bouterse moest beschermen en beveiligen. Hij was reeds vroeg in het Fort aanwezig om de gearresteerden te bewaken en op een goed moment voor te geleiden bij de Legerleiding. De verdachte moest nabij de lijken van twee mannen, Rambocus en Sheombar, buiten op de gang wachten, terwijl de twee volgende slachtoffers, Riedewald en Baboeram op een houten verhoging zaten met hun rug naar de rivierzijde. De verdachte heeft deel uitgemaakt van een vuurpeleton van 16 personen, dat in opdracht van Paul Bhagwandas heeft geschoten. Toen de opdracht werd gegeven, lagen er dus twee lijken, dus de verdachte wist welk lot de volgende twee burgers op de houten verhoging te wachten stond. De gegeven opdracht kan niet worden aangemerkt als een rechtmatig gegeven dienstbevel, maar een opdracht om zonder vorm van proces weerloze burgers neer te schieten. Een dienstopdracht moet immers uitvoerbaar en billijk zijn en betrekking hebben op de dienst. Hoewel aangetekend moest worden dat onder die omstandigheden een weigering om de dienstopdracht uit te voeren voor betrokkene ernstige gevolgen kon hebben, blijft het een bewuste keuze en had de verdachte de mogelijkheid om na te denken over de gevolgen van zijn handelen en deze opdracht te weigeren. Verdachte heeft dus niet gehandeld in een ogenblikkelijke gemoedsopwelling, omdat hij de gelegenheid had om na te denken over de betekenis en gevolgen van zijn daden en de executies.

Op grond van het voorgaande concludeert de Krijgsraad dat voldaan is aan de eisen van opzet en voorbedachte rade.

14. Bewezenverklaring

Op grond van de hiervoor gebezigde bewijsmiddelen en hetgeen hiervoor is overwogen, acht de Krijgsraad wettig en overtuigend bewezen dat de verdachte het ten laste gelegde onder A heeft begaan, namelijk dat hij op of omstreeks 7, 8 december 1982 en 9 december 1982, te Paramaribo, tezamen en in vereniging met BOUTERSE, DESIRE DELANO, Bhagwandas, Paul en/ of Horb, Roy en / of Gorré, Arthy Frank en/ of Nelom John en / of Rozendaal Ruben en / of Esajas, Roy en / of Hardjoprajitno, Johnny Soeharto en/ of Zeeuw, Marcel en Brondenstein, Benny en Dendoe, Stephanus en Mahadew, Guno en Leefland Ewoud en Tolud, Roy en Sital Badresein en Graanooft Ivan en Dijksteel Iwan en Flohr, Onno en Kempes opzettelijk en met voorbedachte rade de hierna te noemen personen van het leven heeft beroofd, namelijk

BABOERAM, JOHN KHEMRADJ, en BEHR, ABRAHAM MAURITS, en DAAL, CYRIL RICHARD DUNCAN, en GONCALVES, KENNETH CARLOS, en HOOST, EDMUND ALEXANDER, en KAMPERVEEN, RUDIE ANDRE, en LECKIE, GERARD, en RAHMAN, LESLIE PAUL, en RIEDEWALD, CORNELIS HAROLD, en RAMBOCUS, SOERENDRA SRADHANAND, en WIJNGAARDE, FRANK en OEMRAWSINGH, HARRIE, en SLAGVEER, JOZEF HUBERTUS, en SHEOMBAR, DJIEWANSING, en SOHANSINGH, SOMRADJ door toen aldaar tezamen en in vereniging als voormeld – na in kalm beraad en rustig overleg het voornemen te hebben opgevat en het plan te hebben beraamd, om laatstgenoemde personen BABOERAM, JOHN KHEMRADJ, en anderen opzettelijk van het leven te beroven, nadat die laatstgenoemde persoon BABOERAM, JOHN KHEMRADJ en anderen van hun woningen c.q. verblijfplaatsen waren opgehaald en afgevoerd naar één of meer locaties op het complex bekend als Fort Zeelandia, opzettelijk gewelddadig uit één of meer vuurwapens één of meer schoten op de lichamen van die personen af te vuren, ten gevolge waarvan die personen zodanig letsels verwondingen hebben bekomen, als gevolg van welke verwondingen die personen zijn overleden.

Wat meer of anders is ten laste gelegd dan hiervoor bewezen is verklaard, is naar het oordeel van de Krijgsraad niet bewezen. Verdachte zal hiervan worden vrijgesproken.

15. De strafbaarheid van het bewezenverklarde en de kwalificatie

10.1 Er zijn geen feiten of omstandigheden aannemelijk geworden die de strafbaarheid van het bewezen verklaarde uitsluiten. Dit levert het in de beslissing genoemde strafbare feit op.

10.2 Het ten laste van verdachte bewezenverklarde levert op het navolgende misdrijf: het medeplegen aan moord (oud artikel 72 juncto oud artikel 349 van het Wetboek van Strafrecht).

16. De strafbaarheid van verdachte

De verdachte heeft als lijfwacht van de hoofdverdachte meegedaan met de schietoefeningen, heeft de slachtoffers opgehaald en heeft toegezien hoe ze werden neergeschoten. Verdachte heeft deelgenomen aan het vuurpeleton. In opdracht van Bhagwandas zijn twee burgers neergeschoten. Het betrof geen dienstopdracht maar een opdracht om weerloze burgers dood te schieten.

Er zijn geen feiten en omstandigheden aannemelijk geworden die de strafbaarheid van het bewezen verklaarde uitsluit, zodat dit strafbaar is.

17. De strafoplegging

Na te melden straf is in overeenstemming met de ernst van het gepleegde feit, de omstandigheden waaronder dit is begaan en gegrond op de persoon en de persoonlijke omstandigheden van de verdachte, zoals tijdens het onderzoek ter terechtzitting is gebleken.

Verdachte heeft meegedaan met de schietoefeningen, heeft geholpen bij het bewaken van de slachtoffers en bij de voorgeleiding van de gearresteerden en heeft toegezien hoe de slachtoffers in koele bloede werden neergeschoten en deelgenomen aan het vuurpeleton.

Grote delen van de samenleving, die ervoeren dat mensenrechten werden geschonden, protesteerden tegen het toenmalig militaire regime en eisten dat de militaire top de regeermacht moest overdragen aan een burgerregering middels het uitschrijven van algemene verkiezingen.

Door te handelen zoals verdachte heeft gedaan, heeft hij op grove wijze het hoogste rechtsgoed, te weten het recht op leven geschonden. De dood van de vijftien slachtoffers heeft voor de nabestaanden tot op heden groot leed veroorzaakt en heeft grote delen in de samenleving tot op heden bezig gehouden. Brute afrekeningen zoals deze versterken verder gevoelens van vrees en onveiligheid in de samenleving als geheel. De strafwaardigheid van het feit is dan ook allerhoogst.

Op grond van het vorenstaande kan naar het oordeel van de Krijgsraad niet worden volstaan met een andere of lichtere straf dan een straf die onvoorwaardelijke vrijheidsbeneming met zich brengt.

18.Toepasselijke wetsartikelen

De op te leggen straf is gegrond op de oud artikelen 9,11, 72 en 349 van het Wetboek van Strafrecht.

Dit voorschrift is toegepast, zoals dit gold ten tijde van het bewezenverklaarde.

19.Intrekking van de vordering van de beledigde partij:

Op de terechtzitting van de Krijgsraad d.d. 30 oktober 2018 heeft mr.H.A.M.Essed, advocaat die namens de nabestaanden A) Owinje Natasha Hoost, B) Kanta Shilavati Adhin , C) Nirmala Rambocus, D) Lilian Yolande Ho Kang You, E) Rani Sohansingh, F) Eric Henk Kamperveen, G) Helen Renee Leckie, H) Vidya Satyavati Adin, I) Carol Ernesta Rahman, J) Johan Regienne Maria Slagveer, K) Vakcentrale C-47, rechtspersoonlijkheid bezittende vereniging, L) de gezamenlijke erfgenamen van wijlen Antoinette Vincentia Carbière, die zich in een eerder stadium op de voet van artikel 316 van het Wetboek van Strafvordering (Sv) als beledigde partij in het strafgeding hadden gevoegd medegedeeld de vordering als beledigde partij in te trekken. Nu de intrekking is gedaan nadat de verdediging het repliekpleidooi heeft gehouden en de intrekking geen onevenredige belasting van het strafgeding oplevert, zal dit verzoek worden ingewilligd en de Krijgsraad aldus verstaan dat de vordering van de beledigde partij is ingetrokken op bovenvermelde datum.

20. Beslissing

De Krijgsraad:

Verstaat dat de vordering van de beledigde partij op 30 oktober 2018 is ingetrokken.

Verklaart wettig en overtuigend bewezen dat verdachte het ten laste gelegde onder A heeft begaan en dat het bewezenverklaarde uitmaakt: het medeplegen van moord;

Verklaart het bewezen verklaarde en verdachte deswege strafbaar;

Verklaart niet bewezen hetgeen aan verdachte meer of anders is ten laste gelegd dan hierboven is bewezen verklaard en spreekt verdachte daarvan vrij;

Veroordeelt verdachte tot :

een gevangenisstraf voor de duur van 10 (Tien) jaren,

Dit vonnis is geweest door:
mr.drs. C.C.L.A. Valstein-Montnor, president,
Kolonel G. A.M.Cooper, lid,
Luitenant-Kolonel C.W.Li Fo Sjoë, lid,
en ter openbare terechtzitting uitgesproken op 29 november 2019 te Paramaribo door de
president van de Krijgsraad, mr. drs. C.C.L.A. Valstein-Montnor, in tegenwoordigheid van de
griffier mr. C.M. Simson.

w.g.C.M.Simson

w.g.C.C.L.A.Valstein-Montnor

w.g. G.A.M.Cooper

w.g. C.W.Li Fo Sjoë

**Voor afschrift
De Griffier van de Krijgsraad**

Mr. N. Oosterwolde